

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Глухівський національний педагогічний університет
імені Олександра Довженка

Навчально-науковий інститут
філології та історії
Кафедра української мови, літератури та методики навчання

СИЛАБУС

**Комплексний кваліфікаційний екзамen з української мови та
історії української і зарубіжної літератур**
2023 рік вступу

Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	Комплексний кваліфікаційний іспит з української мови та історії української і зарубіжної літератур
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Предмета спеціальності	014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
Освітньо-професійна програма	Середня освіта (Українська мова і література)
Обсяг дисципліни	1 кредит ECTS
Форма контролю	іспит

Програма комплексного кваліфікаційного іспиту з української мови та історії української і зарубіжної літератур розроблена на основі освітньо-професійної програми «Середня освіта (Українська мова і література)» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта, предметною спеціальністю 014.01 Середня освіта (Українська мова і література) та чинних типових предметних програм («Сучасна українська літературна мова», «Практичний курс української мови», «Вступ до спеціальності (основи мовознавства та літературознавства)», «Українська діалектологія», «Історична грамати́ка», «Історія української мови», «Загальне мовознавство», «Стилістика», «Лінгвістичний аналіз художнього тексту», «Давня література», «Історія української літератури», «Теорія літератури», «Історія зарубіжної літератури»), розроблених колективом кафедри української мови, літератури та методики навчання і затверджених вченою радою Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка.

Укладачі:

Гоголь Н. В. – д-р пед. н., проф., завідувач кафедри української мови, літератури та методики навчання

Новиков А. О. – д-р філ. н., проф., професор кафедри української мови, літератури та методики навчання

Лучкіна-Загородня Л. В. – канд. пед. н., доц. кафедри української мови, літератури та методики навчання

Медвідь Н. С. – канд. філ. н., доц. кафедри української мови, літератури та методики навчання

Клейменова Т. В. – канд. філ. н., доц. кафедри української мови, літератури та методики навчання

Гричаник Н. І. – канд. пед. н., доц. кафедри української мови, літератури та методики навчання, керівник навчального відділу

Мета комплексного кваліфікаційного іспиту з української мови та історії української і зарубіжної літератур – виявити рівень сформованості ключових компетентностей із української мови, історії української літератури, історії зарубіжної літератури за змістом поданих нижче переліком питань.

Завдання комплексного кваліфікаційного іспиту з української мови та історії української і зарубіжної літератур:

- 1) виявити рівень теоретичних знань випускників із української мови;
- 2) виявити рівень теоретичних знань випускників із історії української літератури, історії зарубіжної літератури;
- 3) проаналізувати рівень сформованих фахових компетентностей;
- 4) виявити рівень уміння творчо застосовувати здобуті знання на практиці.

Програма комплексного кваліфікаційного іспиту з української мови та історії української і зарубіжної літератур укладена на основі чинних нормативних документів та програм з сучасної української мови, історії української літератури, історії зарубіжної літератури; містить вимоги до володіння загальними і фаховими компетентностями.

Очікувані результати навчання:

Дисципліна формує такі загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Здатність до логічного, критичного, аналітичного, абстрактного, творчого мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність учитися та оволодівати сучасними знаннями, застосовувати їх у практичних ситуаціях професійної взаємодії, бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 6. Здатність використовувати мовно-літературні знання в освітній діяльності.

ЗК 9. Здатність до генерування нових ідей, адаптації та дії в новій ситуації, ініціативності та підприємливості.

ЗК 10. Здатність приймати обґрунтовані рішення у професійній діяльності, мотивувати здобувачів освіти, колег та батьків до досягнення спільної мети.

ЗК 13. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), дотримуватися принципів академічної доброчесності

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність до формування в здобувачів освіти ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків.

ФК 6. Здатність орієнтуватися в літературному процесі України та інших країн і народів світу (від давнини до сучасності), спадщині письменників у контексті літератури, історії, культури, використовувати знання мов і здобутків світового письменства для формування національної свідомості, культури здобувачів освіти, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.

Програмні результати навчання

ПРН 6. Знає державний стандарт загальної середньої освіти, навчальні програми з української мови і літератури, зарубіжної літератури для закладів освіти та практичні шляхи їх реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.

ПРН 7. Уміє творчо використовувати різні теорії й досвід (вітчизняний, міжнародний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.

ПРН 13. Володіє навичками атрибуції, розрізняє літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками.

ПРН 15. Використовує гуманістичний потенціал рідної й зарубіжної літератур для формування духовного світу юного покоління громадян України.

ПРН 18. Застосовує сучасні методики й технології (зокрема інформаційні) для забезпечення якості освітньо-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах.

ПРН 19. Володіє методами й методиками діагностування навчальних досягнень учнів з української мови і літератури, зарубіжної літератури; уміє здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії.

ПРН 20. Здатний до рефлексії, має навички оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й обдуманого вибору шляхів їх вирішення.

ПРН 21. Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу.

ПРН 27. Ефективно організовує, аналізує, критично оцінює, несе відповідальність за результати власної професійної діяльності.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ І ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУР

Питання до комплексного кваліфікаційного іспиту з української мови

1. Походження і розвиток української мови, її зв'язки з іншими слов'янськими мовами. Українська мова – національна мова українського народу, одна із форм його національної культури. Закон про мови в Україні. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної». Основні функції сучасної української мови. Сучасний розвиток української національної мови.

2. Фонетика української літературної мови як учення про її звукову систему. Предмет фонетики. Поняття про мовний звук, основні аспекти його вивчення. Акустичні властивості звуків. Апарат мовлення. Робота мовних органів у процесі артикуляції звуків. Класифікація звуків мови. Голосні й приголосні звуки. Артикуляційна класифікація голосних і приголосних звуків. Фонетична транскрипція.

3. Синоніми, їх ознаки та класифікація. Синонімічний ряд. Домінанта. Шляхи виникнення синонімії. Функції синонімів. Антоніми, їх типи та функції. Омонімічні відношення. Поняття про омоніми. Види омонімів. Розрізнення омонімії та полісемії. Шляхи виникнення омонімів. Паронімічні відношення. Пароніми, їх особливості та різновиди.

4. Орфографія як розділ мовознавства, система загальноприйнятих правил написання. Співвідношення орфографії з графікою та орфоepією. Принципи українського правопису. Становлення орфографії української мови. Розвиток орфографії української мови в ХХ ст. Основні зміни до українського правопису 2019 р.

5. Загальна характеристика іменника: семантичні та морфологічні ознаки, синтаксична роль. Лексико-граматичні категорії іменників. Морфологічні ознаки іменника. Категорія роду, її значення, морфологічне, лексичне та синтаксичне вираження. Класифікація іменників за родами. Іменники спільного роду. Рід незмінних іменників та аббревіатур. Категорія числа, її значення і граматичні способи вираження. Іменники, що вживаються в обох формах числа. Іменники, що вживаються тільки у множині чи тільки в однині. Роль наголосу у вираженні форм числа.

6. Речення. Основні ознаки речення як комунікативної одиниці. Типи речень за метою висловлювання. Стверджувальні й заперечні речення. Типи речень за структурою. Двоскладне просте речення. Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Підмет і способи його вираження. Присудок, його види та способи вираження. Зв'язок підмета з присудком.

7. Діалекти української мови. Українська літературна мова як унормована форма загальнонародної мови. Поняття про мовну норму. Писемна та усна форми літературної мови, її стиліові різновиди. Роль І. П. Котляревського, Т. Г. Шевченка у становленні сучасної української літературної мови. Розвиток української мови у другій половині XIX ст. Історія української мови у XX ст. та на початку XXI ст.

8. Розвиток учення про складнопідрядні речення. Особливості структури складнопідрядного речення. Характер підрядного зв'язку в складнопідрядному реченні. Засоби зв'язку. Принципи класифікації складнопідрядних речень. Складнопідрядні речення нерозчленованої і розчленованої структури, їх типи та характеристика.

9. Лексикологія як галузь знань про слово. Предмет лексикології. Слово як основна одиниця мови та мовлення. Основні ознаки та функції слова. Типи лексичних значень. Моносемія та полісемія. Пряме і переносне значення слова. Типи переносного значення, його роль у мові. Розширення і звуження значення слів.

10. Конструкції з чужим мовленням. Пряма і непряма мова. Невласне пряма мова, її структурні особливості та стилістичне використання. Цитата. Текст. Сутність тексту і його особливості. Складне синтаксичне ціле, його ознаки. Засоби зв'язку компонентів складного синтаксичного цілого. Пунктуація. Сутність пунктуації. Принципи української пунктуації. Система розділових знаків та їх основні функції.

11. Фонологія як учення про систему фонем української літературної мови. Предмет фонології. Поняття про фонему, її ознаки та функції. Фонема і звук. Інваріант, позиційний, комбінаторний та факультативний алофони. Система фонем сучасної української літературної мови. Склад голосних і приголосних фонем. Система голосних фонем, їх лінгвістичні та артикуляційно-акустичні властивості. Система приголосних фонем, їх лінгвістичні та артикуляційно-акустичні властивості. Фонематична транскрипція.

12. Особливості простого ускладненого речення. Речення з однорідними членами. Поняття про однорідні члени речення. Узагальнювальні слова у реченнях з однорідними членами. Однорідні означення, відмінність від неоднорідних.

13. Другорядні члени речення. Прямий і непрямий додаток, способи його вираження. Узгоджені й неузгоджені означення, способи їх вираження. Прикладка як особлива форма означення, її місце і смислові функції у відношенні до означуваного слова. Правопис прикладки. Типи обставин за значенням, способи їх вираження.

14. Морфеміка. Морфемна структура слова. Слово і морфема. Поняття морфа та аломорфа. Основа слова і закінчення. Типи основ: непохідна і похідна, вільна і зв'язана основи. Типи морфем. Зміни в морфемній структурі слова в процесі історичного розвитку української мови (спрощення, перерозклад, ускладнення). Словотвір як лінгвістична дисципліна. Словотвірна структура слова в українській мові. Поняття твірної основи. Словотвірне значення. Словотворчі засоби. Основні способи словотворення. Словотвір як джерело збагачення словникового складу.

15. Фономорфологія як учення про взаємозв'язки і взаємодію фонем та морфем. Варіанти морфем, що виникли внаслідок історичних змін у системі голосних і приголосних фонем. Найдавніші чергування у системі голосних фонем $[o-a]$, $[e-i]$, $[e - \text{нуль звука} - u]$, $[a-i]$ та ін. Чергування $[o]$, $[e]$ з нулем звука. Чергування $[o]$ та $[e]$ з $[i]$ у закритому складі. Чергування $[o]$ з $[e]$ після *шиплячих* та *j*. Чергування $[u]$ з $[o]$ у звукосполуках *ри*, *ли*.

16. Граматика української мови, її розділи. Основні граматичні поняття: граматичне значення, граматична форма та категорія. Морфологія. Предмет морфології. Частини мови і принципи їх виділення в українській мові. Повнозначні та службові частини мови. Вигуки як окремий лексико-граматичний розряд слів. Явища переходу однієї частини мови в іншу (загальний огляд).

17. Предмет фразеології. Поняття фразеологічної одиниці. Класифікація фразеологізмів. Джерела української фразеології. Розвиток української фразеології. Найважливіші праці з української фразеології. Предмет лексикографії. Поняття про словник. Типи словників,

особливості їх будови. Розвиток української лексикографії. Характеристика найважливіших українських лексикографічних праць.

18. Дієприкметник як дієслівна форма. Дієслівні та прикметникові ознаки дієприкметників. Активні й пасивні дієприкметники, їх творення та вживання. Перехід дієприкметників у прикметники та іменники. Безособові форми на *-но*, *-то*. Дієприслівник як дієслівна форма. Дієслівні та прислівникові ознаки дієприслівника. Значення дієприслівників доконаного і недоконаного виду, їх творення і вживання. Перехід дієприслівників у прислівники та прийменники.

19. Орфоепія як розділ мовознавчої науки про норми літературної вимови. Орфоепічні норми, їх значення і причини порушення. Особливості сучасної літературної вимови. Вимова голосних у наголошеній і ненаголошеній позиціях. Вимова приголосних звуків й окремих звукосполук. Вимова слів іншомовного походження та аббревіатур. Засоби милозвучності української мови. Норми наголошування слів сучасної української літературної мови.

20. Загальна характеристика прикметника як частини мови: значення, морфологічні ознаки та синтаксичні функції. Короткі й повні прикметники. Стягнені й нестягнені форми повних прикметників. Лексико-граматичні розряди прикметників. Якісні прикметники, їх ознаки. Категорія ступенів порівняння якісних прикметників. Відносні прикметники. Присвійні прикметники. Перехід відносних прикметників у якісні; присвійних у відносні та якісні. Система словозміни прикметника. Відмінювання прикметників твердої та м'якої груп. Особливості відмінювання і правопису складних прикметників з другою частиною на *-лиций*.

21. Категорія відмінка. Система відмінювання іменників української мови. Принципи поділу іменників на відміни і групи. Невідмінювані іменники. Парадигма іменників I відміни. Парадигма іменників II відміни. Правопис відмінкових закінчень. Парадигма іменників III відміни. Парадигма іменників IV відміни. Особливості відмінювання іменників множинної форми.

22. Дієслово в системі частин мови: семантичні, морфологічні ознаки та синтаксична роль. Система дієслівних форм. Інфінітив, його ознаки та синтаксичні функції. Дві основи дієслова і їх роль у творенні дієслівних форм. Граматичні категорії дієслова. Категорія виду дієслова. Значення доконаного і недоконаного виду, їх морфологічна відмінність, зв'язок категорії виду з категорією часу. Видова пара. Способи творення видових пар. Двовидові та одновидові дієслова.

23. Графіка української мови. Графічна система сучасної української літературної мови. Український алфавіт. Співвідношення між літерами і фонемами української літературної мови. Букви на позначення голосних і приголосних фонем. Звукове значення букв *Я, Ю, Є, Ї, ДЖ, ДЗ, Щ* та подвоєння букв. Позначення м'якості приголосних на письмі. Уживання апострофа. Становлення українського письма. Виникнення різних видів письма. Типи стародавнього українського письма. Формування української графіки.

24. Фонетичне членування мовленнєвого потоку. Склад як фонетичне явище. Типи складів. Основні закономірності складоподілу в українській мові. Наголос в українській мові і його роль. Типи наголосу. Функціональні зміни голосних і приголосних. Особливості вияву редукції, акомодатії, асиміляції, дисиміляції, спрощення в групах приголосних. Відбиття явищ асиміляції, дисиміляції та спрощення на письмі. Інші звукові процеси в українській мові.

25. Складне речення як синтаксична одиниця. Семантичні та структурні особливості складного речення. Класифікація складних речень. Складносурядні речення. Загальна характеристика складносурядних речень. Складносурядні елементарні речення. Смислові відношення між частинами складносурядного речення. Засоби зв'язку. Складносурядні багатокомпонентні конструкції.

26. Загальна характеристика займенника як частини мови. Класифікація займенників за співвідношенням з іншими частинами мови. Групи займенників за значенням. Відмінювання різних розрядів займенників.

27. Речення з відокремленими другорядними членами. Поняття про відокремлення. Основні умови і причини відокремлення. Відокремлення узгоджених і неузгоджених означень, прикладок, обставин та додатків. Пунктуація у реченнях з відокремленими членами.

28. Ознаки безсполучникового речення. Структурно-семантичні різновиди безсполучникових речень. Пунктуація в безсполучникових складних реченнях. Складні багатокомпонентні безсполучникові речення.

29. Складнопідрядні багатокomпонентні речення, особливості їх будови та семантики. Складні речення з сурядністю і підрядністю, їх особливості та класифікація. Складні речення зі сполучниковим та безсполучниковим зв'язком, їх основні моделі. Період, його структура і семантичні ознаки, особливості інтонації.

30. Чергування в системі приголосних фонем. Чергування $|\text{г-жс-з}|$, $|\text{к-ч-ц}|$, $|\text{х-ш-с}|$ як результат першої та другої палаталізації. Чергування приголосних, що виникли як наслідок зміни давніх губних, передньоязикових та задньоязикових у поєднанні з $|j|$: *б-бл'*, *п-пл'*, *в-вл'*, *м-мл'*, *ф-фл'*; *д-дж*, *з-жс*, *с-ш*, *г-жс*, *к-ч*, *х-ш*. Комбінування явищ чергування приголосних, асиміляції і спрощення в утворенні прикметникових та іменникових форм за допомогою суфіксів *-ськ-*, *-ств-*, *-ин-*, *-енк-* та ін.

31. Словниковий склад української мови. Лексика сучасної української мови з погляду її походження. Власне українська лексика. Запозичений шар української лексики. Інтернаціоналізми.

32. Написання складних слів. Уживання великої літери. Правопис прізвищ та географічних назв. Правопис слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів.

33. Предмет і завдання синтаксису. Типи синтаксичних одиниць. Словосполучення як некомунікативна синтаксична одиниця. Розмежування вільних та невільних (лексичних і фразеологічних) словосполучень. Типи словосполучень за структурою і морфологічним вираженням головного та залежного компонентів. Характер синтаксичних відношень у словосполученні. Форми підрядного зв'язку у словосполученні.

34. Лексика української мови стосовно її вживання. Активна й пасивна лексика. Архаїзми та історизми, їх стилістичне використання. Неологізми. Диференціація української лексики з погляду сфер уживання. Загальнонавживана лексика. Діалектна лексика. Термінологічна і професійна лексика. Жаргонна й арготична лексика. Функціонально-стилістична диференціація української лексики.

35. Категорія перехідності/неперехідності дієслова. Категорія стану, її зв'язок із категорією перехідності/неперехідності. Категорія способу. Дійсний, умовний та наказовий способи дієслова, їх значення, особливості утворення. Категорія часу дієслова. Категорія особи, її значення і морфологічне вираження. Безособові дієслова. Категорія числа та роду у системі дієслова. Дієвідмінювання.

36. Односкладне речення. Структурно-семантичні типи односкладних речень. Повне і неповне речення. Неповні речення в системі синтаксичних одиниць. Типи неповних речень. Особливості пунктуації у неповних реченнях. Нечленовані речення (слова-речення), їх ознаки та типи за значенням і функціями. Речення-звертання (вокативні речення).

37. Загальна характеристика службових частин мови, їх спільні ознаки. Прийменник як службова частина мови. Класифікація прийменників за походженням і значенням. Морфологічний склад прийменників. Сполучники як службова частина мови. Класифікація сполучників за структурою і значенням. Частка як службова частина мови. Класифікація часток. Правопис часток.

38. Загальна характеристика прислівника як частини мови: семантика прислівника, його морфологічні ознаки та синтаксична роль. Лексико-граматичні розряди прислівника. Категорія ступенів порівняння означальних прислівників. Перехід у прислівники інших частин мови (адвербіалізація).

39. Вставні і вставлені конструкції, їх особливості. Типи вставних слів і словосполучень за будовою і значенням. Вставні речення. Вставлені конструкції. Звертання, його значення і способи вираження, місце звертання у реченні.

40. Числівник. Морфологічні ознаки і синтаксичні властивості числівників. Розряди числівників. Структурні типи числівників. Відмінювання та особливості вживання різних груп числівників. Історія формування числівника

Питання до комплексного кваліфікаційного іспиту з історії української літератури

1. Перекладна література часів Київської Русі. Біблія як найдавніше джерело історії людства.

2. Оригінальна література часів Київської Русі. Літописи як перші зразки вітчизняної літератури. "Слово о полку Ігоревім" – найдавніша пам'ятка літератури Київської Русі: історія відкриття, композиція, ідейно-тематичний зміст, образна система.
3. Полемічна література. Захист людської гідності, громадянських прав, критика духовенства у "Посланні до єпископів", "Посланні до всіх, в Лядській землі живущих" І. Вишенського.
4. Філософські-педагогічні погляди Г. Сковороди. Композиція, зміст, образи поетичної збірки «Сад божественних пісень». Тематичні групи байок у збірці «Байки Харківські».
5. І. Котляревський – зачинатель нової української літератури. Відтворення побуту, культурних традицій українців у поемі "Енеїда" І. Котляревського.
6. Драматургія І. Котляревського, її джерела, проблематика, художня своєрідність, місце в історії української драматургії та театру ("Наталка Полтавка", "Москаль-чарівник").
7. Особливості бурлескно-реалістичної та сентиментально-реалістичної прози Г. Квітки-Основ'яненка ("Конотопська відьма", "Маруся", "Козир-дівка" та ін.).
8. Багатогранність творчої діяльності Т. Шевченка. Історико-національна тема у творчості Т. Шевченка ("Тарасова ніч", "Гамалія", "Іван Підкова", "Гайдамаки", "Розрита могила", "Великий льох" та ін.).
9. Сатиричні твори Т. Шевченка ("Сон" ("У всякого своя доля..."), "Кавказ", "Єретик" та ін.).
10. Філософсько-естетичні проблеми в соціальних поемах Т. Шевченка ("Катерина", "Наймичка", "Сова", "Відьма", "Слепая" та ін.).
11. "Морально-етичні проблеми у повістях І. Нечуя-Левицького ("Дві московки", "Бурлачка", "Кайдашева сім'я", "Микола Джеря" та ін.).
12. Новаторство І. Карпенка-Карого в жанрі соціальної комедії («Мартин Боруля», «Сто тисяч», «Хазяїн»). Історична тема («Сава Чалий»).
13. Тематичне і жанрове розмаїття прози І. Франка. Драматургія І. Франка.
14. Збірка "З вершин і низин" І. Франка – найвидатніше явище в українській літературі ("Гімн" ("Вічний революціонер..."), "Каменярі", "Гімн" ("Не пора..."), "Товаришам із тюрми" та ін.).
15. Ідейно-тематичний зміст збірки І. Франка "Зів'яле листя" ("Тричі мені являлася любов", "Чого являєшся мені у сні?", "Ой ти, дівчино, з горіха зерня" та ін.).
16. Тематика, проблематика, художні особливості новел М. Коцюбинського ("Цвіт яблуні", "Сміх", "Він іде", "Коні не винні", "Подарунок на іменини", "В дорозі", "Persona grata" та ін.).
17. Світогляд українців у повісті "Тіні забутих предків" М. Коцюбинського.
18. Філософське осмислення проблем людського буття, національної історії у драмах Лесі Українки ("Лісова пісня", "Бояриня" та ін.).
19. Проблема влади землі над людиною у повісті О. Кобилянської «Земля». Тема емансипації у творчості О. Кобилянської (на матеріалі творів «Меланхолійний вальс», «Людина, «Царівна» та ін.).
20. Романна творчість В. Винниченка ("Сонячна машина", "Записки Кирпатого Мефістофеля", "Слово за тобою, Сталіне!").
21. Новаторство М. Хвильового в жанрі малої прози. Проблема внутрішнього роздвоєння людини між гуманізмом і фанатичною відданістю революції, між загальнолюдськими, вічними цінностями й політичною кон'юктурою в новелі «Я (Романтика)»; засудження братовбивства в новелі «Мати».
22. Творчість П. Тичини. Збірка "Сонячні кларнети" ("Гаї шумлять...", "Арфами, арфами...", "Там тополі у полі", "Золотий гомін", "Скорбна мати" та ін.).
23. Творчість М. Рильського. Збірки "На білих островах" («Пісня», «Дівчині», «День осінній», «Гей, ударимо в струни браття...» та ін.), "Під осінніми зорями" («На білу гречку впали роси», «Поле чорніє», «Яблука допіли...», «Вже червоніють помідори»), "Синя далечінь" (триптих «Синя далечінь», «Солодкий світ», «Несіть богам» та ін.).
24. Історичні драми І. Кочерги ("Ярослав Мудрий", "Свіччине весілля", "Алмазне жорно").

25. Драматургія М. Куліша ("Мина Мазайло", "Патетична соната", "97", "Прощай, село" та ін.).
26. Утвердження загальнолюдських цінностей у кіноповісті "Зачарована Десна" О. Довженка. Творчість митця періоду Другої світової війни ("Україна в огні", "Повість полум'яних літ").
27. Автобіографічні твори Остапа Вишні ("Якби моя бабуся встали", "Моя автобіографія", "Як колись ми учились", "Думи мої, думи мої", "Отак і пишу"). Збірка "Мисливські усмішки".
28. Мотиви лірики В. Сосюри ("Мазепа", "Любіть Україну", "Солов'їні далі, далі солов'їні...", "Так ніхто не кохав...", "Білі акації будуть цвісти...", "Коли потяг у даль загуркоче", "Васильки", "Зима", "Люблю весну" та ін.).
29. Художнє осмислення долі українського народу в романах Ю. Яновського "Вершники", "Чотири шаблі". Автобіографічна основа роману «Майстер корабля». Жанрові особливості твору, його новаторська структура. Прототипи персонажів роману та їхнє неоромантичне представлення.
30. Романна творчість О. Гончара ("Людина і зброя", "Циклон", "Тронка", "Собор").
31. Історична тема у творчості українських письменників П. Куліша, М. Старицького, П. Загребельного, Ю. Мушкетика.
32. Тема голодомору у творчості українських письменників. Романи Уласа Самчука "Марія", В. Барки "Жовтий князь".
33. Втілення ідеї немирущості людини, української нації в романах "Тигролови", "Сад Гетсиманський" І. Багряного. Художнє осмислення трагедії під Бродами у повісті "Огненне коло".
34. Новелістика Григора Тютюнника ("У Кравчини обідають", "Син приїхав", "Оддавали Катрю", "Смерть кавалера", "Три зозулі з поклоном", "Зав'язь" та ін.). Проблематика повістей «Климко», «Вогник далеко в степу».
35. Новаторські пошуки в контексті здобутків "шістдесятників". Мотиви лірики В. Симоненка.
36. Пісенна творчість Д. Павличка ("Лелеченьки", "Два кольори", "Пісня про Україну", "Впали роси на покоси", "Я стужився, мила, за тобою...", "Розплелись, розсипались, розпались", "Дзвенить у зорях небо чисте" та ін.).
37. Чорнобильська тема у творчості українських письменників І. Драча, Б. Олійника, Л. Костенко, В. Яворівського та ін.
38. Громадянська позиція, естетичні ідеали і вічні проблеми в ліриці Л. Костенко. Роман у віршах "Маруся Чурай" Л. Костенко. Новаторство в змалюванні образу народної поетеси.
39. Мотиви лірики поета В. Стуса. ("Як добре те, що смерті не боюсь я", "На колимському морозі калина", "Наснилося, з розлуки наверхлося", "За літописом Самовидця", "Сто років, як сконала Січ", "Не одлюби свою тривогу ранню" та ін.).
40. Сучасний літературний процес, особливості його розвитку. Творчість улюбленого письменника сучасності.

Питання до комплексного кваліфікаційного іспиту з історії зарубіжної літератури

1. Поняття про античність і її значення в розвитку європейської культури. Загальна характеристика та періодизація античної літератури. Давньогрецькі міфи – основа розвитку античної літератури. Тематичні різновиди та цикли міфів.
2. Гомер та його значення в історії розвитку європейських літератур. Міфологічна основа та гуманістичний зміст гомерівського епосу (на матеріалі поем «Іліада», «Одіссея»).
3. Давньогрецький театр, його характерні особливості, роль в античному суспільстві. Основні жанри давньогрецької драми.
4. Есхіл, Софокл, Евріпід – корифеї давньогрецького театру. Оспівування людини та її внутрішнього світу в трагедіях «Прометей закутий», «Антігона», «Медея».
5. Творча історія, ідейно-тематичний зміст, система образів, літературне відлуння «Енеїди» Вергілія.

6. Середньовіччя як культурна та історична доба, її хронологічні межі. Жанрово-тематичне розмаїття середньовічної літератури. Лицарський роман як жанр середньовічної літератури. Художні особливості «Роману про Трістана та Ізольду». Літературне відлуння твору.

7. Данте Аліґ'єрі (1265–1321) – видатний італійський мислитель і поет, ключова постать італійського Середньовіччя і переходу до Відродження. Поема «Божественна комедія» – філософсько-художній синтез середньовічної культури. Своєрідність авторського бачення світу. Alegоричний зміст поеми.

8. Доба європейського Відродження, її хронологічні межі. Ренесанс як світоглядний переворот і художня система. В. Шекспір (1564–1616) – геніальний англійський драматург доби Відродження. Гуманістичний зміст трагедій В. Шекспіра («Ромео і Джульєтта», «Гамлет», «Король Лір»). Багатогранність шекспірівських характерів.

9. Філософсько-моральні проблеми та образна система трагедії В. Шекспіра «Гамлет». Трагічний конфлікт принца Гамлета з дійсністю.

10. Сонет як жанр світової літератури, його характерні ознаки. Еволюція жанру сонету у творчості Данте Аліґ'єрі (сонет 11 «В своїх очах вона несе кохання...»), Ф. Петрарки («Благословенні місяць, день і рік...», «Як не любов, то що ж це бути може...», «Щасливі квіти й благовісні трави...», «Де погляд ніжний, де чарівний вид...»), Вільяма Шекспіра (сонети № 66, 116, 130).

11. Класицизм як художній напрям у європейській літературі XVII століття. Головні норми та правила естетичної творчості класицистів. Ж.Б. Мольєр (1622–1673) – великий комедіограф класицизму. Шлях до високої комедії («Дон Жуан», «Скупий», «Міщанин-шляхтич»).

12. Просвітництво як ідейний і культурний рух. Відображення просвітницьких ідей у європейській літературі. Вольтєр (1694–1778) – визначний представник французького Просвітництва. Ідейний зміст і художня своєрідність філософських повістей письменника (на матеріалі творів «Кандід, або Оптимізм», «Простак»).

13. Д. Дефо (1660–1731) і Дж. Свіфт (1667–1745) – видатні англійські письменники доби Просвітництва. Просвітницькі ідеї та концепція нової людини в романах «Робінзон Крузо» і «Мандри Лемюєля Гуллівера».

14. Й. Гете (1749–1832) – видатна постать німецького Просвітництва. Образ Фауста, пошуки ним сенсу буття та призначення людини (на матеріалі драматичної поеми «Фауст»).

15. Романтизм як літературний напрям і універсальний світогляд. Генезис терміну. Багатство й розмаїття літератури романтизму. Ернєст Теодор Амадей Гофман (1776–1822) – представник німецького романтизму. «Крихітка Цахєс на прізвисько Ціннобер» – шедевр романтичної казки-новели. Світ філістерів та ентузіастів у творі.

16. Джордж Ноєл Гордон Байрон (1788–1824) – видатний англійський поет-романтик. Байронічний герой і настрої «світової скорботи» у творчості митця («Хотів би жити знов у горах...», «Мій дух, як ніч...», «Прометей»). Українська тема в poemі «Мазєпа».

17. Вальтер Скотт (1771–1832) – засновник жанру історичного роману. Широка панорама життя середньовічної Англії в романі «Айвенго».

18. Віктор Марі Гюґо (1802–1885) як центральна постать літератури французького романтизму. «Собор Паризької Богоматері» – романтичний історичний роман, його проблематика та система образів.

19. Едґар Аллан По (1809–1849) – засновник жанру детективу у світовій літературі. Особливості інтелектуальних новел «Вбивство на вулиці Морг», «Золотий жук», «Викрадений лист».

20. Історія формування реалізму, його філософське підґрунтя та характерні ознаки як літературного напрямку. Французький роман XIX століття, його характерні ознаки (на матеріалі романів «Червоне і чорне» Фредеріка Стендаля, «Батько Горіо» Оноре де Бальзака, «Пані Боварі» Гюстава Флобера).

21. Проспер Меріме (1803–1870) – майстер французької реалістичної новели. Тематика, ідейно-художня своєрідність новелістики письменника («Матео Фальконе», «Таманґо», «Етрусська ваза», «Кармен»).

22. Оноре де Бальзак (1799–1850) – французький письменник-реаліст. Історія задуму та створення «Людської комедії», своєрідність побудови, ключові твори. Тема влади золота над людиною у повісті «Гобсек».
23. Своєрідність англійського реалізму. Гуманістичний зміст творчості Ч. Діккенса (1812–1870). Особливості сюжету та композиції, ідейно-тематичний зміст, проблематика роману «Домбі і син». Морально-етична спрямованість філософської повісті «Різдвяна пісня в прозі».
24. Загальна характеристика японської літератури.
25. Гі де Мопассан (1850–1893) – французький письменник, майстер психологічної новели. Тема франко-пруської війни у творчості митця («Пампушка», «Мадемуазель Фіфі» та ін.).
26. Оскар Вайльд (1854–1900) – відомий англійський письменник. Постулати теорії естетизму та їхня інтерпретація в романі «Портрет Доріана Грея».
27. Модерністські зрушення у французькій поезії II половини XIX століття (на матеріалі поетичної творчості Ш. Бодлера, П. Верлена, А. Рембо).
28. Творчі пошуки й новаторські відкриття в драмі кінця XIX – початку XX століття (на матеріалі творчості Г. Ібсена, Б. Шоу, М. Метерлінка).
29. О. Генрі (1862–1910) – відомий американський письменник, майстер короткого оповідання. Своєрідність новелістики письменника, тематичні цикли творів (на матеріалі новел «Дари волхвів», «З любові до мистецтва», «Останній листок»).
30. Франц Кафка (1883–1924) – представник німецькомовної літератури XX століття. Своєрідність світобачення та його художнє вираження в новелі «Перевтілення».
31. Антуан де Сент-Екзюпері (1900–1944) – письменник, льотчик, філософ. Поетизація чистих людських взаємин, моральних цінностей у казці-притчі «Маленький принц». Філософський зміст твору.
32. Протест проти війни у творчості письменників XX століття (на матеріалі прози Е.-М. Ремарка, Е. Гемінгвея, Г. Белля).
33. Кнут Гамсун (1859–1952) – представник норвезької літератури XX століття, засновник жанру психологічного роману. Своєрідність відображення глибини душевних переживань людини в романі «Пан».
34. Ернест Міллер Гемінгвей (1899–1961) – видатний представник американської літератури XX століття. Символіка змісту й образів філософської повісті-притчі «Старий і море».
35. «Магічний реалізм», його особливості. Творчість Г. Гарсія Маркеса (1927–2014) як яскравого представника латиноамериканської літератури (на матеріалі роману «Сто років самотності», оповідання «Стариган із крилами»).
36. Бертольт Брехт (1898–1956) – німецький письменник і теоретик драми. «Епічний» театр Б. Брехта, його теоретичні засади й творча практика (на матеріалі драм «Матінка Кураж та її діти», «Життя Галілея»).
37. Вплив філософії екзистенціалізму на розвиток світової літератури. Проблема вибору у творчості А. Камю (1913–1960) (на матеріалі повісті «Сторонній», роману «Чума»).
38. Жанр роману-антиутопії у світовій літературі XX століття: традиції та новаторство. Мотиви застереження в романах «1984» Дж. Оруелла, «451° за Фаренгейтом» Р. Бредбері.
39. «Театр абсурду» у світовій літературі II половини XX століття (на матеріалі творчості С. Беккета, Ф. Дюрренматта, Е. Йонеско).
40. Роман П. Зюскінда «Запахи. Історія одного вбивці» в контексті літератури постмодернізму. Парфуми як гротескно-іронічна метафора мистецтва.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ДО КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ І ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУР

Список рекомендованих джерел з української мови

Основна:

1. Баденкова В., Зинякова А. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Морфонологія. Акцентологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Миколаїв: МНУ, 2017. 279 с.
2. Баранник Н. О. Морфологія української мови (Дієслово. Прислівник. Службові частини мови). Тестові завдання : навч. посіб. Глухів : Суми : ТОВ «Видавничо-поліграфічне підприємство «Фабрика друку», 2015. 196 с.
3. Баранник Н. О. Сучасна українська літературна мова. Дієслово. Практикум : навчальний посібник. Глухів : Суми : ТОВ «Видавничо-поліграфічне підприємство «Фабрика друку», 2015. 80 с.
4. Бузько С. А. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія : Конспект лекцій для здобувачів вищої освіти ступеня бакалавра, спеціальності 014 Середня освіта, предметної спеціальності 014.01 Середня освіта (Українська мова і література). Кривий Ріг : КДПУ, 2023. 69 с.
5. Венжинович Н. Ф., Пискач О. Д. Сучасна українська літературна мова. Морфологія : навчально-методичний посібник для студентів українського відділення філологічного факультету / рец. : А. М. Поповський, В.Ф. Баньої. Ужгород : Гражда, 2022. 176 с.
6. Вінтонів М. О., Вінтонів Т. М., Бойко М. І. Синтаксис сучасної української мови: навчальний посібник. Київ: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2023. 177 с.
7. Галас А. М., Сабадош І. В. Синтаксис словосполучення і простого речення сучасної української мови: Практикум. 2-е видання, змінене і доповнене. Ужгород, 2023. 238 с.
8. Глуховцева К.Д. Складні питання сучасної української літературної мови. Вступ. Фонетика. Фонологія. Морфонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія : навчальний посібник для здобувачів освітніх ступенів «бакалавр», «магістр». Вид. друге, доп. і переробл. Старобільськ: Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2021. 265 с.
9. Голянич М. І., Стефурак Р. І. Сучасна українська літературна мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія. Морфеміка. Словотвір: навчальний посібник. Івано-Франківськ : Голіней, 2020. 374 с.
10. Доброльожа Г.М. Методичні рекомендації до практичних занять із сучасної української літературної мови (Морфологія. Дієслово та його форми. Службові частини мови). Житомир: ЖДУ ім. І. Франка, 2021. 62 с.
11. Дубчак О. Чути українською. У світі звуків[ў] і букв. Київ: Віхола, 2022. 192 с.
12. Козловська Д. В., Домрачева І. Р., Бортун К. О. Сучасна українська мова. Морфологія: методичні рекомендації. Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 38 с.
13. Костусяк Н. М. Морфеміка, словотвір, морфологія української мови : методичні рекомендації. Луцьк : Надстир'я. 2022. 80 с.
14. Лексикологія сучасної української літературної мови : Методичні вказівки до практичних занять / Укладач – Рудь О. М. Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2023. 67 с.
15. Мариненко І. О. Синтаксис української мови (з правилами пунктуації): Навчальний посібник. Київ, 2021. 279 с.
16. Мартос С. А. Українська мова: лексикологія і фразеологія : навчальний посібник. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 236 с.
17. Масицька Т. Є. Синтаксис української мови : навчальний посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2023. 192 с.
18. Мельник І. А. Фонетика і лексикологія української мови : Навчально-методичні матеріали для студентів. Луцьк : Надстир'я, 2019. 72 с.
19. Митько Н. А. Сучасна українська мова. Лексикологія. Матеріали для практичних занять : навчально-методичний посібник. Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 2019. 64 с.
20. Мінчак Г. Б. Фонетика і фонологія сучасної української літературної мови в таблицях і

схемах: навч. посібник. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2023. 131 с.

21. Островська Л. Теоретичні проблеми синтаксису сучасної української мови : навчальний посібник. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2022. 240 с.

22. Пискач О. Д. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія: навчально-методичний посібник для студентів I курсу спеціальності 014 «Середня освіта» спеціалізації 014.01 «Середня освіта (Українська мова і література)» освітньо-професійних програм «Українська мова і література. Зарубіжна література», «Українська мова і література. Англійська мова і література». Ужгород, 2023. 93 с.

23. Пискач О.Д., Гоца Е.Д. Сучасна українська мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія: навчально-методичний посібник для студентів I курсу українського відділення філологічного факультету. Ужгород, 2022. 116 с.

24. Прикладне українське мовознавство. Фонетика. Фонологія. Орфоепія: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти філологічного факультету спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.01 Українська мова та література освітньо-професійної програми «Українська мова та література. Літературна творчість. Документознавство та інформаційна діяльність» / Уклад. Г.В. Шкурко. Ужгород, 2023. 53 с.

25. Сабадош І. В. Прикладне українське мовознавство: Вступ. Лексикологія і семасіологія. Фразеологія. Лексикографія: Практикум. Ужгород, 2023. 88 с.

26. Сокіл-Клепар Н. В. Сучасна українська літературна мова (лексикологія, фразеологія, лексикографія): Практикум. Львів, 2023. 66 с.

27. Сучасна українська літературна мова: навчально-методичний посібник / уклад.: І. С. Гонца, В. В. Розгон. Умань : Візаві, 2021. 373 с.

28. Український правопис. Київ: Наукова думка, 2019. 391 с.

29. Хомич Т. Л. Сучасна українська літературна мова: Фонетика, Фонологія, Фономорфологія, Орфоепія, Графіка, Орфографія : Першокурснику на допомогу. Чернігів: НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2019. 116 с.

Додаткова:

1. Безпояско О. К., Городенська К. Г., Русанівський В. М. Граматика української мови. Морфологія : підручник. URL: <http://uareferats.com/index.php/book/details/232>

2. Бодик О. П. Сучасна українська мова. Лексикологія. Фразеологія. Лексикографія : навч. посіб. URL : http://shron.chtyvo.org.ua/Bodyk_Ostap/Suchasna_ukrainska_literaturna_mova_Leksykologhiia_Frazeolohiia_Leksykohrafiia.pdf

3. Бондар О.І., Карпенко Ю.О., Микитин-Дружинець М.Л. Сучасна українська літературна мова: Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія. Лексикологія. Лексикографія: навч. посіб. Київ: Академія, 2006. 368 с.

4. Вихованець І., Городенська К. Теоретична морфологія української мови : академ. граматика укр. мови. Київ : Унів. вид-во «Пульсари», 2004. 400 с.

5. Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Загнітко А. П., Соколова С. О. Граматика сучасної української літературної мови. Морфологія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2017. 752 с.

6. Вільчинська Т., Бабій І. Сучасна українська літературна мова. Морфологія: Практикум. Ч. 2. Тернопіль: Навч. книга Богдан, 2002. 48 с.

7. Глібчук Н. М., Добосевич У. Б. Сучасна українська мова. Морфологія. Практикум : навч. посібник. Київ : Знання, 2009. 486 с.

8. Головащук С.І. Словник наголосів. Київ: Наук. думка, 2003. 320 с.

9. Горпинич В. О. Морфологія української мови : підручник для студентів вищих навчальних закладів. URL: http://shron1.chtyvo.org.ua/Horpynych_Volodymyr/Morfolohiia_ukrainskoi_movy.pdf

10. Гуйванюк Н.В., Кардашук О.В., Кульбабська О.В. Синтаксис сучасної української мови: Схеми і таблиці. Чернівці, 2003. 159 с.

11. Гуйванюк Н.В., Кульбабська О.В. Складні ускладнені речення: Теоретично-практичний блок. реком. Міністерством освіти і науки України як навч. посібник для студентів вищих навч. закладів. Чернівці: Рута, 2003. 145 с.

12. Демська О. Вступ до лексикографії. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська

академія», 2010. 266 с.

13. Дудик П. С. Просте ускладнене речення : підручник. Вінниця : ВДПУ, 2002. 336 с.
14. Дудик П. С., Прокопчук Л. В. Синтаксис української мови : підручник. URL: https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php?file=/251469/mod_resource/content/1/%D0%94%D1%83%D0%B4%D0%B8%D0%BA%20%D0%9F.%20%D0%A1.%20%D0%A1%D0%B8%D0%BD%D1%82%D0%B0%D0%BA%D1%81%D0%B8%D1%81%20%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97%20%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B8.pdf
15. Єрмоленко С. Я., Бибик С. П., Тодор О. Г. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів. Київ : Либідь, 2001. 224 с.
16. Загнітко А. П. Сучасна українська літературна мова. Синтаксис простого ускладненого і складного речення (Теоретико-навчальний комплекс) URL: <https://digilib.phil.muni.cz/data/handle/11222.digilib/128790/monography.pdf>
17. Загнітко А. П. Теоретична граматика сучасної української мови. Морфологія. Синтаксис. URL: http://litmisto.org.ua/?page_id=15
18. Загнітко А. П. Сучасний синтаксис і фразеологія: особливості структурних і семантичних зв'язків. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znphknpu_lingv/2009_27/21.html
19. Загнітко А. П. Теоретична граматика української мови: Синтаксис: Монографія. Донецьк, 2001. 992 с.
20. Іваницька Н. Л. Нариси із синтаксису української мови : посіб. для студентів-філологів . Вінниця, 2011. 183 с.
21. Іваницька Н. Л. Теоретичний синтаксис української мови : посіб. для аспірантів, магістрантів, студентів-філологів денної та заочної форм навчання. Ч. 1. Вінниця : ВДПУ, 2002. 169 с.
22. Комарова З. І. Сучасна українська літературна мова. Вступ. Фонетика і фонологія. Орфоепія. Графіка. Орфографія: збірник вправ і завдань для студ.-філол. вищих навч. закладів: навч. посібник. Умань: ПП Жовтий О. О., 2016. 129 с.
23. Лаврінець О. Я., Симонова К. С., Ярошевич І. А. Читай і знай! Довідник-практикум з фонетики, орфоєпії, орфографії, лексикології, фразеології сучасної української мови. Київ : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2009. 206 с.
24. Леонова М. В. Сучасна українська літературна мова. Морфологія. URL: http://chtyvo.org.ua/authors/Leonova_Mariia/Suchasna_ukrainska_literaturna_mova_Morfolohiia/
25. Мединська Н. Сучасна українська літературна мова. Збірник вправ з морфології: навч. посібник. Тернопіль: Навч. книга-Богдан, 2007. 184 с.
26. Межов О. Г. Типологія мінімальних семантико-синтаксичних одиниць : монографія. Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. 464 с.
27. Меншиков І. І. Структура словосполучення в сучасній українській літературній мові : навч. посіб.. Дніпропетровськ : РВВ ДНУ, 2000. 35 с.
28. Микитюк О. Р. Сучасна українська мова: самобутність, система, норма: навч. посіб. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2020. 440 с.
29. Мойсієнко А. К. Сучасна українська мова. Синтаксис простого ускладненого речення. URL: https://maup.com.ua/ua/navchannya-u-maup/library/pidruchniki/gumanitarni-prirodnichi-disciplini/suchasna_ukrainska_mova_sintaksis_prostogo_uskladnenogo_rechennya.html
30. Наконечна Л. Б. Сучасна українська мова: Фонетика. Орфоепія. Морфонологія. Графіка. Орфографія: посібник. видання 2-е, доповнене і перероблене. Івано-Франківськ: НАІР, 2014. 108 с.
31. Пискач О., Лавер О. Орфоепічний практикум: методичні розробки до практичних занять для студентів II курсу філологічного факультету, спеціальність «Українська мова та література». Ужгород, 2015. 55 с.
32. Плиско К. М. Українська мова. Синтаксис простого речення : навч. посібник для студ. філ. фак. ун-тів. Харків : Основа, 2004. 138 с.
33. Плющ М. Я. Граматики української мови : підруч. для студ. філол. спец. вищ. навч. закл. : у двох частинах. Ч. 1 : Морфеміка. Словотвір. Морфологія. URL: <http://irbisnbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000663>

34. Плющ М. Я. Словоформа у семантично елементарному та ускладненому реченні. Київ : НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. 362 с.
35. Плющ М. Я., Грипас О. Ю. Системна організація граматичної будови української мови. Таблиці. Схеми : навч. посіб. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2015. 264 с.
36. Плющ М., Леута О., Гальона Н. Сучасна українська мова: збірник вправ. URL: https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/31249/SULM_Zbirn.%20Vprav_1995.pdf?sequence=1&isAllowed=y
37. Плющ Н., Бас-Кононенко О., Дудник З., Зубань О. Сучасна українська літературна мова. Фонетика. Київ, 2002. 174 с.
38. Полюга Л. М. Повний словник антонімів української мови. URL: <https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0000671>
39. Пономарів О. Д. Сучасна українська літературна мова. Київ, Либідь, 2001. 400 с.
40. Попова І. С. Принципи формування системи основних синтаксичних одиниць української мови. URL : http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/dlgum/2008_7/17.html
41. Прус В. Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Зразки розборів. Житомир: ПЦ ЖДПУ, 2011. 176 с.
42. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля. – Київ, 2006. 665 с.
43. Синтаксис. Словосполучення. Просте речення : конспект лекцій / укладач О. П. Садовнікова. URL : <https://polka-knig.com.ua/article.php?book=443&article=23054>
44. Словник труднощів української мови. Харків : Торсінг плюс, 2012. 656 с.
45. Сучасна українська літературна мова / за ред. М. Я. Плющ. URL: <https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0009522>
46. Сучасна українська літературна мова / за ред. М. Я. Плющ. Київ, 2001. 431 с.
47. Сучасна українська літературна мова : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / за ред. С. О. Карамана. URL: http://litmisto.org.ua/?page_id=6961
48. Сучасна українська літературна мова : підручник / за ред. О. Д. Пономарева. 2-ге вид., перероб. Київ: Либідь, 2001. 400 с.
49. Сучасна українська літературна мова. Морфологія. Синтаксис : підручник / А. К. Мойсієнко, І. М. Арібжанова, В. В. Коломийцева. Київ : Знання, 2010. 374 с.
50. Сучасна українська літературна мова: підручник / за ред. М. Я. Плющ . 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Вища школа, 2000. 429 с.
51. Сучасна українська літературна мова: Підручник / за ред. А. П. Грищенка. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk649258.pdf>
52. Сучасна українська літературна мови : збірник вправ і тестів з морфології : навчальний посібник / Г. В. Семеренко, Л. П. Литвин, Н. В. Кавера. Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2012. 232 с.
53. Сучасна українська мова: Лексикологія. Фонетика: підручник / А.К. Мойсієнко, О.В. Бас-Кононенко, В.В. Берковець та ін.; за ред. А.К. Мойсієнка; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ: Знання, 2013. 340 с.
54. Сучасний словник іншомовних слів. Харків : Торсінг плюс, 2009. 768 с.
55. Татяниченко Н. Ф. Атрибут як смисловий компонент у межах простого речення. URL : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/stling/2010_4/076_080.pdf
56. Ужченко В. Д., Ужченко Д. В. Фразеологія сучасної української мови: навч. посіб. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0002043>
57. Українська мова. Енциклопедія. Київ, 2000. URL : <http://izbornyk.org.ua/ukrmova/um.htm>
58. Українська мова: Енциклопедія / редкол. Русанівський В.М., Тараненко О.О. (співголови), Зяблюк М.П. та ін. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001051>
59. Український правопис 2019 р. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/ukrayinskij-pravopis-2019>
60. Універсальний словник української лексики. Синоніми, антоніми, омоніми / Уклад.: Нечволод Л. І., Бездітко В. І., Паращич В. В. Харків : Торсінг плюс, 2011. 768 с.
61. Універсальний словник української мови: Орфоепічний. Словотворчий.

Етимологічний / Уклад.: Дорошенко Т. С., Череп І. А., Омеляненко В. І. Харків : Торсінг плюс, 2009. 720 с.

62. Фащенко М. М. Сучасна українська мова. Фонетика. Фонологія. Орфоепія. Графіка. Практикум URL : <http://academiapc.com.ua/product/197>

63. Хомік О. Є., Сергеда Р. Л. Сучасна українська літературна мова: практикум. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 204 с.

64. Цілина М. М. Сучасна українська літературна мова / Морфеміка. Словотвір. Морфологія : навч. посіб. для дистанційного навчання. Київ : Університет «Україна», 2009. 195 с.

65. Шевчук С. В., Кабиш О. О., Клименко І. В. Сучасна українська літературна мова : навч. посіб. Київ : Алерта, 2017. 544 с.

66. Шевчук С. В., Лобода Т. М. Практикум з української мови: Модульний курс. Київ : Вища школа, 2006. 284 с.

67. Шкурятяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова. Модульний курс. Київ : Вища школа, 2007. 824 с.

68. Шкурятяна Н. Г., Горпинич В. О. Морфологія української мови. Київ: Академія, 2004. 333 с.

69. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови : підручник. URL : https://shron1.chtyvo.org.ua/Shulzhuk_Kalenyk/Syntaksys_ukrainskoi_movy.pdf

70. Шундель Т. Неоднозначність кваліфікації простих та складних речень. URL: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Nz/2011_96_2/statti/28.pdf

71. Ющук І. П. Українська мова: підручник. Київ: Либідь, 2003. 640 с.

72. Ющук П. І. Українська мова : підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. URL : <http://194.44.152.155/elib/local/sk661731.pdf>

73. Яцимирська М. Г. Сучасна українська мова. Пунктуація : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2002. 286 с.

Електронні ресурси

1. Блог професора Пономарева. URL: <https://www.bbc.co.uk/blogs/ukrainian/ponomarev/2442>

2. Велика чи мала літера: словник-довідник. URL: <http://velyka-chy-mala-litera.wikidot.com/v>

3. Лінгвістичний портал. URL : <http://www.mova.info/>

4. Мова – ДНК нації. URL : <https://ukr-mova.in.ua>

5. Нова Мова. Проект розвитку української мови. URL : <http://www.novamova.com.ua>

6. Портал української мови та культури URL: <https://slovnyk.ua/>

7. Сайт Українського мовно-інформаційного фонду НАН України. URL: <http://www.ulif.org.ua>

8. Словник української мови в 11 томах. URL: <http://sum.in.ua/> 13. Словник української мови: У 20-ти томах. URL: <https://sum20ua.com/Entry/index?wordid=24&page=0>

9. Словник української мови. Академічний тлумачний словник URL : <http://sum.in.ua/>

10. Словники України online: словозміна, синонімія, фразеологія. URL : <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua/>

11. Сучасна українська літературна мова : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. URL: http://litmisto.org.ua/?page_id=6961

12. Українська мова. Енциклопедія. URL : <http://izbornyk.org.ua/ukrmova/um.htm>

13. Український лінгвістичний портал. URL : <http://www.ulif.org.ua>

14. Український правопис. URL: <https://drive.google.com/file/d/1p0moU61Yrg4RskpJYTljxkiAa5vrd0mM/view>

15. Уроки державної мови. URL : <http://www.mova.kreschatic.kiev.ua>

Список рекомендованих джерел з історії української літератури

Основна література

1. Білоус П. В. Білоус О. П. Українська література XI–XVIII ст. : навч. посібн. URL: <https://www.scribd.com/document/669666382/>
2. Білоус П. В. Історія української літератури XI–XVIII ст. : навч. посіб. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Bilous_Petro/Istoriia_ukrainskoi_literatury_XIXVIII_st/
3. Демченко С. А., Сафонов Ю. М. Давня українська література (X–XVIII століття): практикум : навч. посібник. К. : Знання, 2013. 231 с.
4. Історія української літератури XX століття: У 2 кн. 1-90. Кн. 1: Перша половина XX ст. Підручник / За ред. В. Г. Дончика. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/379042.pdf
5. Історія української літератури XIX ст. Книга друга. https://shron1.chtyvo.org.ua/Yatsenko_MT/Istoriia_ukrainskoi_literatury_XIX_stolittia_Kn2.pdf
6. Історія української літератури XIX ст. у 2 кн. Кн. 1 / За ред. М. Жулинського. К. : Либідь, 2005. 656 с.
7. Історія української літератури XIX ст. у 2 кн. Кн. 2.: Підручник / За ред. акад. М. Жулинського. К. : Либідь, 2006. 712 с.
8. Історія української літератури XX – поч. XXI ст.: навчальний посібник: у трьох томах. / За ред. В. І. Кузьменка. Т. 2. 2014. 536 с.
9. Історія української літератури XX ст. У двох книгах. Книга друга. Частина друга (1960–1990-ті роки). За редакцією В. Г. Дончика. URL: http://litmisto.org.ua/?page_id=1977.
10. Історія української літератури : у 12 т. Т. 1. Давня література (X – перша половина XVI ст.). / наук. ред. Ю. Пелешенко, М. Сулима. Київ : Наук. думка, 2013. 840 с.
11. Історія української літератури XIX ст. (70 – 90 pp.): У 2 кн.: Підручник / О. Гнідан, С. Дем'янівська, С. Кіраль та ін. Кн. 2. URL: <https://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/43922>
12. Історія української літератури. Кінець XIX – початок XX ст.: У 2 кн.: Підручник / за ред. О. Д. Гнідан. Кн. 1. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/416050.pdf
13. Історія української літератури. Кінець XIX – початок XX ст. / За загальною редакцією проф. О. Д. Гнідан: У 2-х кн. Кн. 2. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/43922>
14. Історія української літератури: У 12 т. Т. 4. К. : Наукова думка, 2014. 785 с.
15. Історія української літератури: У 12 т. Т. 3. (1800–1830-ті роки) К. : Наукова думка, 2016. 752 с.
16. Історія української літератури: У дванадцяти томах. Том другий: Давня література (друга половина XVI–XVIII ст.) / Наукові редактори: В. Сулима, М. Сулима. Київ, 2014. 839 с.
17. Історія української літератури: XX – поч. XXI ст. : навч. посіб. : у 3-х т. / В. І. Кузьменко, О. О. Гарачковська, М. В. Кузьменко та ін.; за ред. В. І. Кузьменка. К. : ВЦ «Академія», 2017. Т. 3. 544 с.
18. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX – поч. XXI ст.: підручник: у 10 т. Київ : Академія, 2013. Т. 2.: У пошуках іманентного сенсу. 2013. 624 с.
19. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX – поч. XXI ст.: підручник: у 10 т. Київ : Академія, 2013. Т. 3.: У сподіваннях і трагічних зламах. 2014. 472 с.
20. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX – поч. XXI ст. : підручник : у 10 т. Т. 7: Випробування репресіями та війною. Київ: ВЦ «Академія», 2020. 528 с.
21. Ковалів Ю. Історія української літератури: кінець XIX – поч. XXI ст. : підручник : у 10 т. Т. 8: Еміграційні колізії письменства. Київ: ВЦ «Академія», 2021. 592 с.
22. Літературознавство. Фольклористика. Культурологія [Текст] : зб. наук. пр. Вип. 23-25 / МОН України, ЧНУ ім. Б. Хмельницького, Осередок Наук. т-ва Шевченка в Черкасах. Черкаси : Чабаненко Ю. А., 2016. 611 с.
23. Новиков А. Українська драматургія й театр від найдавніших часів до початку XX ст. : монографія / Анатолій Новиков. Харків: Видавництво «Сага», 2011. С. 65–84.
24. Рарицький О. Історія української літератури XI–XVIII ст. (Середньовіччя. Ренесанс. Бароко) : навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня “Рута”», 2020. 172 с.
25. Родіонова І. Історія української літератури XX століття : Навчально-методичний посібник. Миколаїв : МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2020. 280 с.
26. Семків Р. Пригоди української літератури : від романтизму до постмодернізму. К.: Темпора, 2023. 688 с.

27. Сиротенко В.П., Суровцева Р.Ф. Історія української літератури XX сторіччя та методика її викладання. К. : Центр навчальної літератури, 2019. 392 с.
28. Сліпушко О. Література Київської Русі : навчальний посібник. К. : ВПЦ «Київський університет», 2014. 394 с. URL: <https://studfile.net/preview/2266575/>
29. Сліпушко О., Лісовська О. Давня українська література: Середньовіччя (X–XV століття): навч. посіб. К.: ВПЦ «Київський університет», 2020. 431 с. URL: <https://www.scribd.com/document/679484955/>
30. Ткачук М. Курс лекцій для студентів філологічного факультету зі спеціальності Українська мова та література URL: <http://www.twirpx.com/file/608369/>.
31. Українська література XX століття : навч.-метод. посіб. для студ. 1-го курсу, які навчаються за напрямом підготов. 6.020303 – Філологія (кредит.-модул. система) / Нар. укр. акад., [каф. українознав. ; упоряд. О. В. Слюніна]. Х. : Вид-во НУА, 2014. 156 с.
32. Харчук Р.Б. Сучасна українська проза. Постмодерний період: Навчальний посібник. К. : Академія. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001365>
33. Шевчук В. Муза Роксоланська: Українська література XVI–XVIII століть: у 2 кн. Кн. 2: Розвинене Бароко. Пізнє Бароко. URL: <https://archive.org/details/roksolanska2>
34. Шевчук В. Муза Роксоланська: Українська література XVI–XVIII ст.: У 2-х кн. Кн. 1: Ренесанс. Раннє бароко. URL: <https://archive.org/details/roksolanska1>

Додаткова література

1. Авраменко О. Українська література (рівень стандарту): підруч. для 11 кл. загальн. середн. освіти / Олександр Авраменко. К. : Грамота, 2019. 256 с.
2. Александрович Т. Система образів у трактаті Герасима Смотрицького «Ключ царства небесного» <https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/10616/1/.pdf>
3. Базенюк А. В. Художні особливості творчої діяльності Василя Барки. *Українські студії в європейському контексті*: зб. наук. пр. 2021 (3). pp. 16-21. URL: <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/11709/>
4. Бондаренко Г. Духовний світ героїв роману Олеся Гончара "Собор": загальнолюдські та національні риси / Г. Бондаренко, А. Левченко // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; [редкол.: Н. Г. Колошук та ін.]. Луцьк, 2015. № 8 (309) : Серія: Філологічні науки : Літературознавство. С. 20-24. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Nvnufl_2015_8_6
5. Бурко О. В. Популяризація «Енеїди» Котляревського: шляхи, полеміка на зламі XIX – XX століть. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Випуск 26. Т. 2. С. 185–191.
6. Бурко О.В., Барабаш С.М., Д. Маркович. Б. Грінченко: життя на користь України. *Закарпатські філологічні студії*. 2021. Випуск 20. Т. 2. С. 94–98.
7. Вірченко Т. Сучасна українська драматургія. Галерея портретів : монографія. Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2018. 180 с.
8. Вострецова К. О. Образ князя в давньоруських літописах (на прикладі «Повісті минулих літ»). *Література та культура Полісся*. № 103. Серія "Філологічні науки". 2021. № 18. С. 5-12. URL: <https://lcp.ndu.edu.ua/index.php/polissia/article/view/746>
9. Гальчук О.В. Топоси світової літератури в інтерпретації Тараса Шевченка-художника. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Випуск 29. Т. 1. С. 293–300.
10. Гальчук О.В. Художні моделі відчуження в дитячих оповіданнях Бориса Грінченка : текст і контекст. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Випуск 31. С. 200–205.
11. Герасим Я. Етноестетичні виміри культурологічної концепції Євгена Маланюка. *Слово і час*. 2018. Вип. 2. С. 5–10.
12. Гірняк М.О. Філософські інкрустації в романі Пантелеймона Куліша «Чорна рада». *Закарпатські філологічні студії*. 2019. Випуск 11. Т.2. С.90–96.
13. Гоголь Н. В., Клейменова Т. В. Сковородинівськими шляхами (сценарій виховного заходу до 300-річчя від дня народження Г. Сковороди). *Сковородинівські читання (до 300 річчя з*

дня народження Григорія Савича Сковороди): збірник наукових праць / за заг. ред. О. А. Чумаченко. Глухів: Глухівський національний педагогічний університет ім. О. Довженка, 2022. 124 с. С. 88–101.

14. Головка Л. Г., Федорова Т. Є. Рецепція творчості Григорія Тютюнника критиками і літературознавцями. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна Серія «Філологія»*. 2019. Вип. 80. С. 40–46.

15. Голотенко П. «Повість минулих літ» як протонауковий культурологічний твір української середньовічної літератури. *Культурологічний альманах*. Вип. 1 (9), 2024. С. 298–303. URL: <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2024.1.38>

16. Гудима А. О. Мотив історичної спадкоємності нації в поезіях Т. Шевченка 1837–1850 років. *Закарпатські філологічні студії*. 2021. Випуск 17. Т. 2. С. 165–171.

17. Давня українська література [Текст]: словник-довідник: 650 статей / авт.-уклад.: Б. Білоус, П. Білоус, О. Савенко; за ред. П. Білоуса. Київ: Академія, 2015. 208 с.

18. Дивосвіт Павла Загребельного: інформаційно-бібліографічні матеріали до 95річчя від дня народження П. А. Загребельного / укладач В. Ю. Логвиненко; Полтавська обласна бібліотека для юнацтва імені Олеса Гончара. Полтава, 2019. 36 с.

19. Дічек Н. Людина і смисл її життя у творчості Г. Сковороди. *Український Педагогічний журнал*. 2022. №3. С. 116–126. URL: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2022-3-116-126>

20. Дячок С. О. Джерела та функції гетерогенного інтертексту в поезії Ліни Костенко. *Studia Philologica* (Філологічні студії): зб. наук. праць / редколегія: І. Р. Буніятова, Л. І. Белехова, О. Є. Бондарева [та ін.]. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. Вип. 4. С. 91–93.

21. Дячок С. О. Інтертекстуально-дискурсивний аналіз роману у віршах Ліни Костенко «Берестечко». *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Філологічна»: збірник наукових праць; укладачі: І. В. Ковальчук, Л. М. Кошок, О. Ю. Костюк. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2017. Вип. 64. Ч. 1. С. 122–125.

22. Зінченко В. Український Одісей. До 120-річчя з Дня народження Євгена Маланюка. *Громада*. № 1 (137). 2017. URL: http://hromada.hu/2017/nom_137/mystectvo/m_3.html

23. Зінченко О. З. Типологія образів святості в Києво-Печерському патерику. *Мова. Література. Фольклор*. 2022. (2). С. 112–117.

24. Золоте слово (Хрестоматія літератури України-Русі епохи Середньовіччя IX–XV століть. У двох книгах / за ред. В. Яременка). Кн. 2: Література високого середньовіччя (988–1240); Література пізнього середньовіччя (1240 – середина XV ст.) / За ред. В. Яременка; Упорядн.: В. Яременко, О. Сліпушко. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Yaremenko_Vasyl/Zolote_slovo_Khrestomatiia_literatury_Tom_2/

25. Золоте слово: хрестоматія літератури України-Русі епохи Середньовіччя IX–XV століть. Кн. 1: Література раннього середньовіччя (до 988 року); Література високого середньовіччя (988–1240) / За ред. В. Яременка; Упорядн.: В. Яременко, О. Сліпушко. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Yaremenko_Vasyl/Zolote_slovo_Khrestomatiia_literatury_Tom_1/

26. Ігнатів О. Методичний посібник до курсу «Український літературний процес XI–XVIII ст.»: для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 03 Гуманітарні науки, спеціальності 035 Філологія, спеціалізації 035.01 Українська мова та література; ОПП: «Українська мова та література. Літературна творчість. Документознавство та інформаційна діяльність». Ужгород, 2024. 60 с.

27. Ісиченко І. «Ключ Царства Небесного» і «Календар римський новий» Герасима Смотрицького // Курси лекцій. Історія української літератури X – XVI ст. URL: http://www.bishop.kharkov.ua/kursi-lekcij/istoria-istoria-ukraienskoie-literaturi-h-xvist/tema-8-mizkonfesijna-polemika#_Toc375561797

28. Карпінська Л. Л. Роль мовно-виражальних засобів у описах природи І. Нечуя-Левицького й особливості його художнього стилю. *Закарпатські філологічні студії*. 2019. Випуск 7. Т. 2. С. 123–128.

29. Кирильчук О. М. Антиколоніальна художня стратегія в українській реалістичній прозі 1870-х років. *Закарпатські філологічні студії*. 2021. Випуск 20. Т. 2. С. 104–108.

30. Кириченко С. Птах піднебесний. Спогади про Василя Стуса. К. : Смолоскип, 2016. 160 с.
31. Клейменов І. В. Філософія стоїцизму в ліриці В. Стуса. *Глухівські читання – 2022. Актуальні питання суспільних та гуманітарних наук*: Збірник матеріалів XII міжнародної науково-практичної інтернет-конференції / За заг. ред. А. С. Полякова. Глухів, 2022. С. 287–289.
32. Клейменова Т. В. Образ учителя на тлі воєнної дійсності в кіноповісті «Повість полум'яних літ» Олександра Довженка та повісті «Танок смерті» Івана Садового. *Закарпатські філологічні студії*. 2020. Випуск 13. Том 3. С. 107–112.
33. Клейменова Т. В. Художні особливості новел В. Стефаника про Першу світову війну та її трагічні наслідки. *Таврійські філологічні наукові читання*: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Київ : Таврійський національний університет ім. В. І. Вернадського, 26–27 січня 2018. С. 21–24.
34. Клейменова Т. В. Художня своєрідність образів українських інтелігентів-патріотів у кіноповісті «Повість полум'яних літ» О. Довженка. Десяті Довженківські читання: Збірник наукових праць Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка / за ред. А. О. Новикова. Глухів: ГНПУ ім. О. Довженка. 2022. С. 27–32.
35. Клейменова Т. В. Художня специфіка циклу новел «Село за війни» Марка Черемшини. *Nowoczesna nauka: teoria i praktyka*: Mater. V Międz. Konf. Nauk.-Prakt. / Pod red. M. Andrzejewskiego. Poznań : Nowa nauka, 2021. S. 45–47.
36. Клейменова Т. В. Художня специфіка антивоєнних творів О. Кобилянської. *Nauka i edukacja w warunkach zmian cywilizacyjnych* : Mater. II Międz. Konf. Nauk.-Prakt. / Pod red. Stanisława Kowalczyka/ Łódź: Nowa nauka, 2020. S. 25–27.
37. Клейменова Т. В. Художня інтерпретація проблеми еміграції у прозі Осипа Маковця. *Таврійські філологічні наукові читання*: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 25–26 січня 2019 р. Київ : Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2019. С. 14–17.
38. Ковалець Л. М. Історія української літератури першої половини ХІХ століття : навч.-метод. посібник / Л. М. Ковалець. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. 96 с.
39. Коробкова Н.К., Нечиталюк І.В., Шевченко Т.М. «Листи з хутора» П. Куліша: особливості циклізації. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Випуск 28. Т. 2. С. 188–191.
40. Крайняк Л. К., Дуда О.І. Біблійні алюзії в поетичній творчості Ліни Костенко. *Закарпатські філологічні студії* / редкол.: І. М. Зимомря (голов. ред.), А. І. Девіцька, М. Т. Вереш та ін. Ужгород : Видавничий дім "Гельветика", 2020. Т. 2, вип. 14. С. 172–176.
41. Лаврусенко М.І. Проблема творчої особистості в драматургії II половини ХІХ століття. *Закарпатські філологічні студії*. 2022. Випуск 21. Т.2. С. 98–201.
42. Ланцута З. Образ автора в «Повчанні» Володимира Мономаха і старокиївська літературна традиція. *Українське літературознавство*. 2016. Випуск 81. С. 208–217. URL: http://institutes.lnu.edu.ua/franko/wp-content/uploads/sites/7/2017/03/81_18.LANTSUTA.pdf
43. Левченко Н. М. Феномен свободи в творчості Григорія Сковороди і в сучасних історичних вимірах. *Аргументи сучасної філології: свобода та безпека* : матеріали III Міжнар. наук. конф., Харків, 6–7 квіт. 2023 р. Харків: ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2023. С. 115–123. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/11543>
44. Лисенко Н. Історія української літератури: від давнини до першої половини ХІХ століття : навчально-методичний посібник. Слов'янськ : ДДПУ, 2020. 123 с.
45. Літературна творчість Григорія Сковороди й сучасність (до 300-річчя від дня народження) : збірн. наук. статей. Одеса : Університет Ушинського, 2022. 218 с.
46. Літературознавча енциклопедія : у двох томах, Т. 1 / Авт.-уклад. Ю. Ковалів. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/kovaliv_yurii/literaturoznavcha_entsyklopediia_u_dvokh_tomakh_t_1/
47. Літературознавча енциклопедія : у двох томах, Т. 2 / Авт.-уклад. Ю. Ковалів. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Kovaliv_Yurii/Literaturoznavcha_entsyklopediia_U_dvokh_tomakh_T_2/
48. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Р.Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В.І. Теремка. 2-е вид., випр. і доп. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Hromiak_Roman/Literaturoznavchyi_slovnnyk-dovidnyk.pdf

49. Логвиненко О. М. Художня філософія «Києво-Печерського патерика» як засіб утвердження християнських істин. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2015. № 18. Том 1. С. 37-39. URL: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v18/part_1/12.pdf
50. Малиновський А.Т. «Головатий Г.Ф.Квітки-Основ'яненка: стратегія перелицювання і тропи постколоніального мовлення. *Закарпатські філологічні студії*. 2021. Випуск 17. Т. 2. С. 177–181.
51. Марчук К. А. Секрети літературної обдарованості Григора Тютюнника: психобіографічний аспект. *Актуальні проблеми психології*: Збірник наукових праць Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України. Том VI: Психологія обдарованості. Вип. 14. Київ-Житомир: В-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018. 436 с.
52. Масловська Т. О. Індивідуальність поетики Василя Симоненка. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2015. № 19. Том 2. С. 29–32. URL: http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v19/part_2/10.pdf
53. Мафтин Н. Енергетика чину як домінанта стильової палітри Євгена Маланюка. *Слово і Час*. 2018. Вип. 2. С. 31–35.
54. Медвідь Н. Літературні паралелі на уроках української та зарубіжної літератури : навчально-методичний посібник (випуск II). Тернопіль : Підручники і посібники, 2019. 184 с. С. 55–67.
55. Медвідь Н.О. Художній простір історичного минулого в поемі «Гайдамаки» Т. Шевченка і драмі «Вільгельм Телль» Ф. Шиллера. *Закарпатські філологічні студії*. 2019. Випуск 12. С. 269–274.
56. Мороз Л.З. Українська національна ідея у творчості Дмитра Павличка. *Слово і Час*. 2019. № 9. С. 34–42.
57. Мостова Л. Б. Жанрова трансформація псалма в творчості Ліни Костенко. *Проблеми сучасного літературознавства*. 2015. Випуск 21. С. 104–111.
58. Наєнко М. Загребельний під козацьким хрестом. *Літературна Україна*. 2017. 31 серп. С. 3-11.
59. Налапко С. Творча спадщина письменників-полемістів із Острога. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/31267/1/%D0%9D%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D0%BF%D0%BA%D0%BE.pdf>
60. Новиков А. «Суду історії я не боюся...» (Нарис життя і творчості Марка Кропивницького). *Дивослово*. 2020. № 7– 8. С. 50 –56.
61. Новиков А. О. «...Він вважав себе дворянином»: З історії роду Марка Кропивницького. *Літератури світу: поетика, ментальність і духовність*. Збірник наукових праць. Випуск 10. Кривий Ріг, 2017. С. 177–188.
62. Новиков А. О. «Мене тут, по сцені, вважають апостолом»: Марко Кропивницький і західноукраїнський театр. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: «Філологія» : збірник наукових праць. Випуск 31, том 1. Одеса, 2017. С. 67–69.
63. Новиков А. О. Образи і прообрази в літературній спадщині Марка Кропивницького. *Науковий потенціал дослідника: філологічні та методичні пошуки : зб. наукових праць викладачів і студентів*. 2023. Випуск 11. С. 103–113.
64. Новиков А. О. Драматургія Шевченка в українській театральній інтерпретації. *Український світ у наукових парадигмах* : Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Харків: ХІФТ, 2019. Вип. 6. С. 48–54.
65. Новиков А. О. Квітка-Основ'яненко і театр. *Український світ у наукових парадигмах* : Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Харків: ХІФТ, 2018. Вип. 5. С. 38–44.
66. Новиков А. О. Образ Івана Мазепи у творчості О. Пушкіна й І. Карпенка-Карого. *Український світ у наукових парадигмах* : Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Харків: ХІФТ, 2015. Вип. 2. С. 116–121.
67. Новиков А. О. Сім таємниць Марка Кропивницького. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: «Філологія» : збірник наукових праць. Випуск 32. Том 1. Одеса. 2018. С. 62–64.

68. Новиков А. О. Українська історія крізь призму драматургії Миколи Костомарова. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: «Філологія» : збірник наукових праць. Випуск 26, том 1. Одеса, 2017. С. 53–55.
69. Новиков А. О. «Український театр – це я»: Марко Кропивницький у контексті національної культури. *Літературознавчі студії* : збірник наукових праць / Київський національний університет імені Тараса Шевченка. К.: Вид. дім Дмитра Бураго. Випуск 60. 2021. С. 161–174.
70. Новиков А. Харків і Харківщина в житті й творчості Марка Кропивницького. *Український світ у наукових парадигмах* : Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Харків: ХІФТ, 2021. Вип. 8. С. 48 – 56.
71. Новиков А. Драматургія Марка Кропивницького: від традиційної драми до нової європейської естетичної системи. *Наукові записки*. Випуск 79. Серія: Філологічні науки (літературознавство). Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2008. С. 47–59.
72. Новиков А. О. Драма І. Карпенка-Карого «Мазепа» на тлі літературного й суспільно-політичного життя XIX ст. *Літератури світу: поетика, ментальність і духовність*. Збірник наукових праць. Випуск 6. Кривий Ріг, 2015. С. 58–68.
73. Новиков А. О. З історії роду Марка Кропивницького. *Науковий потенціал дослідника: філологічні та методичні пошуки: зб. наукових праць викладачів і студентів [випуск 8]* / відп. редактор В. А. Каліш. Глухів : ГНПУ ім. О. Довженка, 2020. 340 с. С. 112–120.
74. Новиков А. Творчість Михайла Старицького в контексті літературно-мистецького процесу доби. *Українська мова і література в школі*. 2008. № 4. С. 49–54.
75. Новиков А. «...Зветься мій хутір Затишок»: останні роки життя Марка Кропивницького. *Літератури світу: поетика, ментальність і духовність*. Збірник наукових праць. Випуск 11. Кривий Ріг, 2018. С. 166–177.
76. Онікієнко І. Самототожність Василя Стуса. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Філологічні науки. Літературознавство. 2015. № 9. С. 124–128.
77. Павленко Л. «Києво-Печерський патерик» як джерело пізнання мовної картини світу давніх українців”. *Лінгвостилістичні студії*, по. 7, Nov. 2017, pp. 120-127. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ls_2017_7_15
78. Павлович Ю.П., Певсе А.А. Інтерпретація фольклорного образу русалки в словесній та художній творчості Т.Г. Шевченка *Закарпатські філологічні студії*. 2021. Випуск 20. Т. 2. С. 109–116.
79. Печарський А. Поезія Василя Симоненка у світовому контексті: минуле і сучасне. *Слово і час*. 2015. № 1. С. 31–43.
80. Плетенчук Н. Самобутність авторської моделі світу в романістиці Уласа Самчука. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород : Видавничий дім "Гельветика", 2018. Вип. 1. С. 14-21.
81. Подворчан А. З. Формування естетичних смаків учнів засобами художнього мовлення (на матеріалі твору Євгена Маланюка «Уривок з поеми»). *Мова*. 2020. № 33. С. 164–167.
82. Приліпко І. Л. Образ митця у прозі Олеса Гончара. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Т. 31. №2. Ч. 3. 2021. С. 224-231. URL: https://philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2020/2_2020/part_3/40.pdf
83. Савенко О. Трансформації різдвяного та великоднього сюжетів в українській літературі XI-XVIII ст. : монографія. Житомир : Вид. О.О. Євенок, 2019. 440 с.
84. Савчук О. Павло, котрого іменують Русин. URL: <https://md-eksperiment.org/post/20201116-pavlo-kotrogo-vchenij-gurt-imenuye-rusin>
85. Салевич П. Традиція, образ і мислення автора «Слова о полку Ігоревім». *Слово і час*. URL: <http://jnas.nbuv.gov.ua/uk/article/UJRN-0001068914>
86. Санакоєва Н. Д. Еволюція етнопсихологічної концепції особистості у прозі П. Загребельного: автореф. дис. канд. філол. наук: 10.01.01 «Українська література. URL: <http://disser.com.ua/contents/3548.html>
87. Свириденко О.М. Містифікація як різновид літературної гри в «Листах з хутора» П. Куліша. *Закарпатські філологічні студії*. 2019. Випуск 7. Т. 2. С. 150–155.

88. Сліпушко О. Перша державно-літературна декларація Руси-України: до 980-ліття написання «Слова про Закон і Благодать» Іларіона. *Слово і час*. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/159338>
89. Сліпушко О., Янкова Н., Меймей Хуан Образна парадимга князь-гетьман у трагікомедії Феофана Прокоповича «Володимир». Актуальні питання гуманітарних наук. Вип 44, том 3, 2021. С. 1234-140. URL: http://www.afhn-journal.in.ua/archive/44_2021/part_3/21.pdf
90. Слоньовська О. В. Українська література (профільний рівень) : підручник для 11 класу закладів загальної середньої освіти / О. В. Слоньовська, Н. В. Мафтин, Н. М. Вівчарик. Київ : Літера ЛТД, 2019. 320 с.
91. Соловей О. Є., Пуніна О. В., Жилін М. В. Василь Стус. Відлуння і наближення: науково-популярний нарис ; ред. В. В. Мозгунов. Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2017. 152 с.
92. Стусознавчі зошити: Науковий альманах. Зошит четвертий / за ред. Олега Солов'я й Ольги Пуніної. Вінниця: Простір Літератури, 2018. 128 с.
93. Тимошук В. Культурно-історична традиція в романах О. Гончара "Собор" та Ю. Місіми "Золотий храм" / В. Тимошук // Scripta manent : молодіж. наук. вісн. ін-ту філології та журналістики : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України [та ін.] ; [редкол.: Ю. В. Громик та ін.]. Луцьк, 2015. Вип. 2. С. 108-111
94. Ткачук М. Художній світ лірики Євгена Маланюка. *Філологічний дискурс*. 2015. Вип. 2. С. 74–83.
95. Ткачук Р. Ф. Полемічна традиція унійних письменників кінця XVI – першої половини XVII ст.: доба і постаті, текст і прототекст, риторика і поетика. Київ: КММ, 2019. 486 с.
96. Трофимук М. Латиномовна література України XV–XIX ст.: жанри, мотиви, ідеї: монографія. Львів : ЛНУ імені Івана Франка. https://shron1.chtyvo.org.ua/Trofymuk_Myroslav/Latynomovna_literatura_Ukrainy_XVXIX_st_zhanry_motyvvy_idei.pdf
97. Українська література XIV-XVI ст. : Апокрифи. Агіографія. Палом. твори. Історіограф. твори. Полем. твори. Переклад. повісті. Поет. твори / авт. вступ. ст. і ред. В. Л. Микитась, упоряд. і авт. прим. В. П. Колосова. URL: http://litopys.org.ua/old14_16/old14.htm
98. Українська література XVII ст. : Синкрет. писемність. Поезія. Драматургія. Белетристика. <https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000014770>
99. Українська література XVIII ст. Поетичні твори. Драматичні твори. Прозові твори. <https://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000014771>
100. Українська література XX століття : навч.-метод. посіб. для студ. 1-го курсу, які навчаються за напрямом підготов. 6.020303 – Філологія (кредит.-модул. система) / Нар. укр. акад., [каф. українознав. ; упоряд. О. В. Слюніна]. Х. : Вид-во НУА, 2014. 156 с.
101. Українські гуманісти епохи Відродження XV–XVIII ст. URL: <http://litopys.org.ua/human/hum.htm>
102. Чапля О. Присутність христологічного у «Слові про Закон і Благодать». *Сіверянський літопис*. 2022. №1, С. 119-125. URL: <https://sl-journal.com.ua/index.php/journal/article/view/28>
103. Чапля О. Риторична стратегія «Слова про Закон і Благодать» митрополита Іларіона. *Сіверянський літопис*. 2020. № 3. С. 157-163. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/170736?show=full>
104. Черемісова О. Небаченої величі і краси храм, який не мав рівних у світі (за романом П. Загребельного «Диво»). *Українська мова та література. Шкільний світ*. 2016. № 5–6 (берез.). С. 66–69.
105. Черкас О. Художня деталь у творчому космосі Павла Загребельного. *Українська література в загальноосвітній школі*. 2015. № 5. С. 39–41.
106. Чикур Л. Д. Історія української літератури XI-XVIII ст. : методичні вказівки до курсу для студентів денного відділення філологічного факультету першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 035 Філологія спеціалізації «Українська мова та література» / Л. Д. Чикур ; Одес. нац. ун-т імені І. І. Мечникова. Одеса : Астропринт, 2021. 56 с.
107. Шевчук Т. Музичний код творчості Григорія Сковороди. *Слово і час*. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/144161>

108. Щербак О. Семантика образу жінки у «Слові о полку Ігоревім». *Слово і Час*. 2016. №4. С. 47-52. URL: <https://il-journal.com/index.php/journal/article/view/248>
109. Юрчук О. «Історія Русовъ» як російська імперська версія історії українського народу. *Слово і час*. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/144318>
110. Яремко Л.М. «Борітеся – поборите!»: Тема війни у творчості Тараса Шевченка («Символічність образів» і сьогодення) *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Випуск 28. Т.2. С. 215–219.
111. Яремчук Н., Тиршу В. Творчість І. Драча в контексті розвитку сучасного літературного компаративізму. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського*. Педагогічні науки. № 4 (67). 2019. С. 267–271. URL: <http://mdu.edu.ua/wp-content/uploads/ped-visnik-67-2019-50.pdf>
112. Яценко Б. «Слово о полку Ігоревім» та його доба. Київ : Вид-во ім. Олени Теліги. URL: https://svit.in.ua/kny/slovo/slovo_yatsenko.pdf
113. Яценко Б. І ще про автентичність «Слова о полку Ігоревім». *Слово і час*. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/173444/05-Yatsenko.pdf?sequence=1>

Періодичні фахові видання

1. Слово і Час: науково-теоретичний журнал. К. : Національна академія наук України, Інститут літератури імені Тараса Шевченка, Національна спілка письменників України.
2. «Українська література в загальноосвітній школі»: український науково-методичний журнал. Головний редактор – Н. М. Логвіненко, кандидат педагогічних наук. Київ. : Інститут педагогіки АПН України.
3. «Українська мова і література в школі» (УМЛШ) – науково-методичний журнал. Київ. : Інститут педагогіки АПН України.

Електронні ресурси

1. Слово і Час: науково-теоретичний журнал. URL : <http://www.slovoichas.in.ua>
2. Державна бібліотека України для юнацтва. URL : <http://www.4uth.gov.ua/>
3. Національна бібліотека України для дітей. URL : www.chl.kiev.ua/.
4. Національна парламентська бібліотека України. URL : <http://www.nplu.org/>
5. Львівська обласна бібліотека для дітей. URL : <http://kazkar.at.ua/lodb.org.ua/>
6. Електронна бібліотека української літератури (зарубіжна література). URL : <http://ukrlib.com>.
7. Бібліотека українського центру. URL : <http://ukrcenter.com>.
8. Читиво: вільна онлайн-бібліотека україномовної літератури. URL : <https://chtyvo.org.ua/>

Список рекомендованих джерел з історії зарубіжної літератури

1. Безруков А. В. Історія зарубіжної літератури: від античності до початку XIX ст. : навч. посіб. для студентів філол. спец. ЗВО. Дніпро : ФОП Касян-Шаїнський, 2021. 165 с. URL: <https://crust.ust.edu.ua/items/a268b65a-6e90-4f35-bf71-32904c678a41>
2. Белаш Г.О. Історія античної літератури. К. : Центр навчальної літератури. 2019. 236 с.
3. Вишницька Ю. В., Тверітінова Т. І. Історія зарубіжної літератури межі XIX–XX століть: навч.-метод. посібник для студентів / вид. друге, випр. й доповн. К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2022. 304 с.
4. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби відродження: навч. посібник. Київ : Центр учбової літератури. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Davydenko_Halyna/Istoriia_zarubizhnoi_literatury_serednikh_vikiv_ta_doby_Vidrodzhennia/
5. Давиденко, Г. Й., Величко М. О. Історія зарубіжної літератури XVII-XVIII століття : навчальний посібник. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Davydenko_Halyna/Istoriia_zarubizhnoi_literatury_KhVII-XVIII_stolittia/
6. Давиденко Г. Й., Чайка О. М. Історія зарубіжної літератури XIX – початку XX століття : 3-тє вид., перероблене та доповнене / Навч. посібник. URL:

https://chtyvo.org.ua/authors/Davydenko_Halyna/Istoriia_zarubizhnoi_literatury_KhIKh_-_pochatku_Kh_Kh_stolitia/

7. Давиденко Г. Й., Стрельчук Г. М., Гричаник Н. І. Історія зарубіжної літератури XX століття. Київ : Центр учбової літератури. 488 с. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Temna/0038164.pdf>

8. Девдюк І. В. Бароко. Класицизм. Просвітництво. Зарубіжна література XVII–XVIII ст. : навчальний посібник. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2021. 180 с.

9. Денисова Т. Історія американської літератури XX століття : навч. посібник. Київ. 2012.

10. Антична література : навч. посіб. / Ковбасенко Ю. І. 2-ге вид., розшир. та доповн. К.: Київський університет імені Бориса Грінченка. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/5849/1/Y_Kovbasenko_AL_21_GI.pdf

11. Козлик І. В. Світова література доби Середньовіччя та епохи Відродження («Картина світу». Естетика. Поетика) : навчальний посібник [для студ. вищ. навч. закл.]. URL: https://chtyvo.org.ua/authors/Kozlyk_Ihor/Svitova_literatura_doby_Serednovichchia_ta_epokhy_Vidrodzhennia_Kartyna_svitu_Estetyka_Poetyka/

12. Коломієць Н. Є., Яременко Н. В. Історія зарубіжної літератури другої половини XIX століття: матеріали для вивчення : навчальний посібник. Кривий Ріг, 2021. 144 с.

13. Кушнірова Т. В. Модернізм і постмодернізм у зарубіжній літературі: навчально-методичний посібник. Полтава, 2018. 112 с.

14. Наливайко Д. С., Шахова К. О. Зарубіжна література XIX ст. Доба романтизму. URL: <https://chtyvo.org.ua/literature/navchalna/11781-zarubizhna-literatura-hih-storichchja-doba-romantizmu.html>

15. Ніколенко О. Французька література другої половини XIX – початку XX століть: напрями, течії, постаті. Монографія. К.: ФОП Лебедь, 2019. 226 с.

16. Пашенко В. І., Пашенко Н. І. Антична література: Підручник. URL: <http://194.44.152.155/elib/local/sk644465.pdf>

17. Поліщук Л. Б. Історія зарубіжної літератури. Античність. Середні віки. Відродження : навч.-метод. посібн. Умань : ВПЦ «Візаві», 2017. 156 с.

18. Тверітінова Т. І., Шовкопляс Г. Є. Історія зарубіжної літератури XIX століття. Перша половина: доба романтизму. К.: Київський ун-т ім. Бориса Грінченка, 2018. 360 с.

19. Яременко Н. В., Коломієць Н. Є. Історія зарубіжної літератури II половини XX століття. Практикум. Кривий Ріг, 2022. 103 с.

20. Яременко Н. В., Коломієць Н. Є. Історія зарубіжної літератури: Середньовіччя – XVIII століття : навчальний посібник. Кривий Ріг, 2023. 335 с.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ (КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ТА ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ) КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ І ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУР

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до ПОЛОЖЕННЯ про контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в Глухівському національному педагогічному університеті імені Олександра Довженка (<https://drive.google.com/file/d/1njGxMP0R9IEV8G38denY5fXGZe2WDdfH/view>)

Оцінка ECTS	Сума балів за 100 бальною шкалою	Рівні навчальних досягнень студентів	Критерії
А	90-100	Високий рівень володіння теоретичними знаннями й	Здобувач вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, повно, логічно й послідовно розкриває зміст теоретичних питань; виявляє різнобічні, систематизовані, глибокі знання; вільно володіє теоретичними основами і лінгвістичною термінологією; висловлює власні думки, робить аргументовані
	100		
	99		
	98		

	97	практичними вміннями	висновки; демонструє ґрунтовні знання першоджерел, усвідомлене розуміння різних мовознавчих підходів у розв'язанні основних проблем мовознавства, у трактуванні лінгвістичних категорій, самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань; може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання і оцінити результати власної практичної діяльності; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань; виявляє високий рівень літературного мовлення. Здобувач вищої освіти на високому рівні володіє теоретичними відомостями про специфіку перебігу літературного процесу в Україні в культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки української і зарубіжної літератур, життєвий і творчий шлях письменників, художні твори класики й сучасності. Вільно оперує літературознавчими поняттями. Володіє різними видами аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та зарубіжної культури. Розрізняє літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками. Порівнює літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності. Самостійно оцінює явища літератури, виявляючи власну позицію щодо них. Виявляє особливі творчі здібності та здатність до оригінальних рішень, різноманітних навчальних завдань, до перенесення набутих знань та вмінь на нестандартні ситуації. Повно розкриває питання під час відповіді, спираючись на вивчений матеріал та знання з суміжних наук (психології, історії, історії зарубіжної літератури, вступу до літературознавства тощо). Чітко, послідовно, логічно, правильно (відповідно до норм сучасної української літературної мови та комунікативних ознак мовлення), аргументовано висловлює власні думки з приводу прочитаного. Під час відповіді ілюструє теоретичний матеріал прикладами, цитатами з художнього твору, порівнює, аналізує. Повністю відповідає на додаткові запитання.
	96		
	95		
	94		
	93		
	92		
	91		
	90		
В	82-89	Достатній рівень оволодіння знаннями навчального матеріалу, вміннями їх практичного впровадження	Здобувач вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, володіє понятійним апаратом мовознавства, логічно і послідовно викладає матеріал, висловлює власну думку, робить висновок, правильно розкриває основний зміст матеріалу, добре знає основні мовознавчі закономірності, добре володіє літературним мовленням, проте у відповіді допускає 1-2 незначні неточності у використанні лінгвістичної термінології чи тлумаченні мовних явищ. Здобувач вищої освіти у межах програми навчальної дисципліни володіє теоретичними відомостями про специфіку перебігу літературного процесу в Україні в культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки української і зарубіжної літератур, життєвий і творчий шлях письменників, художні твори класики й сучасності. Вільно оперує літературознавчими поняттями. Володіє різними видами аналізу художнього твору, визначає його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної
	89		
	88		
	87		
	86		
	85		
	84		
	83		
	82		

			та зарубіжної культури. Розрізняє літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками. Порівнює літературні факти, явища, визначає їхні подібності й відмінності. Самостійно оцінює літературні явища. Достатньо повно розкриває питання під час відповіді, проте допускає неточності. Чітко, послідовно, логічно, правильно (відповідно до норм сучасної української літературної мови та комунікативних ознак мовлення) висловлює власні думки з приводу прочитаного. Під час відповіді ілюструє теоретичний матеріал прикладами. На додаткові питання здебільшого відповідає повністю.
C	74-81	Середньо-достатній рівень володіння теоретичним матеріалом та готовності до оперування набутими вміннями й навичками	Здобувач вищої освіти достатньо володіє понятійним апаратом, правильно, логічно, послідовно викладає основний зміст матеріалу, добре знає основні мовознавчі закономірності і вміє використовувати їх у розв'язанні практичних завдань, комплексно вирішує поставлені завдання; добре володіє культурою мовлення, але допускає незначні огріхи в порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці, у відповіді допускає 1 значну неточність (серйозну помилку) у використанні термінології чи тлумаченні мовних явищ. Здобувач вищої освіти володіє загальними теоретичними відомостями про специфіку перебігу літературного процесу України в культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки української і зарубіжної літератур, життєвий і творчий шлях письменників, художні твори класики. Загалом оперує літературознавчими поняттями. Володіє навичками різних видів аналізу художнього твору, під керівництвом викладача визначає жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, однак не завжди усвідомлює значення для національної та зарубіжної культури. Розрізняє літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками. Однак має труднощі під час порівняння літературних фактів, явищ, визначення їхніх подібностей і відмінностей. Оцінює літературні явища. Достатньо повно розкриває питання під час відповіді. Здебільшого чітко, послідовно, логічно, правильно (відповідно до норм сучасної української літературної мови та комунікативних ознак мовлення) висловлює власні думки з приводу прочитаного, однак не завжди ілюструє теоретичний матеріал прикладами. На додаткові питання відповідає не повністю.
	81		
	80		
	79		
	78		
	77		
	76		
	75		
	74		
D	64-73	Середній рівень володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями й навичками	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, правильно викладає теоретичний матеріал на рівні репродуктивного мислення, володіє термінологією, вміє проілюструвати теоретичні положення прикладами, у відповіді неповно обґрунтовує висновки, припускається помилок в узагальненні, допускає низку суттєвих помилок у використанні спеціальної термінології та інтерпретації мовних явищ, зміст окремих питань викладає частково, непослідовно, відповідь виявляє прогалини у знаннях Здобувач вищої освіти володіє загальними теоретичними відомостями про специфіку перебігу літературного процесу в Україні в культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки української і зарубіжної літератур, життєвий і творчий шлях письменників, художні твори класики. Однак не завжди може робити самостійні висновки,
	73		
	72		
	71		
	70		
	69		
	68		
	67		
	66		
	65		
	64		

			узагальнення, а також застосовувати практично набуті теоретичні знання. Загалом оперує літературознавчими поняттями, однак обмежено послуговується ними. Володіє окремими навичками різних видів аналізу художнього твору, однак не завжди може практично реалізувати їх. Відчуває певні труднощі під час визначення жанрово-стильової своєрідності, місця в літературному процесі, традицій і новаторства, зв'язку твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, не завжди усвідомлює його значення для національної та світової культури. За допомогою викладача розрізняє літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками. Має труднощі під час порівняння літературних фактів, явищ, визначення їхніх подібностей і відмінностей. Неповно розкриває питання під час відповіді. Висловлює власні думки з приводу прочитаного, однак не ілюструє теоретичний матеріал прикладами. На додаткові питання відповідає не повністю.
Е	60-63	Рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями й навичками визначається нижчим за середній	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, правильно викладає теоретичний матеріал на рівні репродуктивного мислення, володіє термінологією, вміє проілюструвати теоретичні положення прикладами, у відповіді неповно обґрунтовує висновки, припускається помилок в узагальненні, допускає низку суттєвих помилок у використанні спеціальної термінології та інтерпретації мовних явищ, зміст окремих питань викладає частково, непослідовно, відповідь виявляє прогалини у знаннях. Здобувач вищої освіти частково володіє загальними теоретичними відомостями про специфіку перебігу літературного процесу в Україні в культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки української і зарубіжної літератур, життєвий і творчий шлях письменників, художні твори класики. Однак не може робити самостійні висновки, узагальнення, а також застосовувати практично набуті теоретичні знання. Механічно відтворює основні літературознавчі поняття, обмежено послуговується ними. Володіє елементарними навичками аналізу художнього твору, однак лише з допомогою викладача чи за наданим зразком може спорадично практично реалізувати їх. Відчуває труднощі під час визначення жанрово-стильової своєрідності, місця в літературному процесі, традицій і новаторства, зв'язку твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, не усвідомлює значення для національної та світової культури. Частково розрізняє літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками лише за допомогою викладача. Має труднощі під час порівняння літературних фактів, явищ, лише частково визначає їхні подібності і відмінності. Лише частково розкриває питання під час відповіді. На додаткові питання не відповідає або відповідає не повністю.
	63		
	62		
	61		
	60		
FX	35-59	Низький рівень володіння навчальним матеріалом, студент не спроможний опанувати практичні вміння без додаткових занять з дисципліни	У здобувач вищої освіти відсутня логіка й обґрунтування теоретичних положень, відповідь має переважно репродуктивний характер, допускаються суттєві помилки, відповіді мають фрагментарний характер, у відповіді не розкриті основні поняття, має елементарні, нестійкі навички виконання завдання. Здобувач вищої освіти поверхово і фрагментарно відтворює загальні теоретичні відомості про специфіку перебігу літературного процесу в Україні в культурному контексті,

			літературні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки української і зарубіжної літератур, життєвий і творчий шлях письменників, художні твори класики. Однак не може робити самостійні висновки, узагальнення, а також застосовувати практично набуті теоретичні знання. Не оперує основними літературознавчими поняттями, майже не розрізняє види аналізу художнього твору, не може практично реалізувати їх. Відчуває труднощі під час визначення жанрово-стильової своєрідності, місця в літературному процесі, традицій і новаторства, зв'язку твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, не усвідомлює його значення для національної та світової культури. Частково розрізняє літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками лише за допомогою викладача. Має труднощі під час порівняння літературних фактів, явищ, не визначає їхні подібності й відмінності. Не відповідає на додаткові питання.
F	1-34	Низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок, що є підставою для повторного вивчення дисципліни	Здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом, виконує лише окремі елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача. Здобувач вищої освіти на низькому рівні володіє загальними теоретичними відомостями про специфіку перебігу літературного процесу в Україні в культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, здобутки української і зарубіжної літератур, життєвий і творчий шлях письменників, художні твори класики. Не може робити самостійні висновки, узагальнення, а також застосовувати теоретичні знання. Не розрізняє основні літературознавчі поняття. Не володіє навичками аналізу художнього твору. Не визначає жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції і новаторство, зв'язок твору із фольклором, міфологією, релігією, філософією, не усвідомлює його значення для національної та світової культури. Не розрізняє літературно-культурні епохи, напрями, течії, жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками. Не порівнює літературні факти, явища, не визначає їхні подібності та відмінності. Не завжди може поверхово розкрити питання під час відповіді.

**Критерії оцінювання атестації
здобувачів освіти ОС «Бакалавр» ОП
«Середня освіта (Українська мова і література)»
2023 рік вступу
(з урахуванням ваги питань екзаменаційного білета)**

Іспит «ККІ з української мови, української і зарубіжної літератур та методик їх навчання»

1 питання білета	2 питання білета	3 питання білета	Додат-кові питання	Критерії оцінювання	Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка за ECTS
Максимальна кількість балів - 90						
27-30	27-30	27-30	9-10	Високий рівень володіння теоретичними знаннями й практичними вміннями	90-100	A

25-26,8	25-26,8	25-26,8	7-8,5	Достатній рівень володіння теоретичними знаннями, вміння їх практичного впровадження	82-89	B
23-24,8	23-24,8	23-24,8	5-6,5	Середньо-достатній рівень володіння теоретичними знаннями, готовність до їх практичного впровадження	74-81	C
20-22,8	20-22,8	20-22,8	4-4,5	Середній рівень володіння теоретичними знаннями, практичними вміннями і навичками	64-73	D
19-19,8	19-19,8	19-19,8	3-3,5	Рівень володіння теоретичним матеріалом, практичними вміннями і навичками визначається нижче середнього	60-63	E
0-18,8	0-18,8	0-18,8	0-2,5	Низький рівень знань із дисципліни, відсутність практичних умінь і навичок	0-59	F, FX